

**T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
KENT ÇALIŞMALARI VE YÖNETİMİ PROGRAMI**

**KENTSEL DÖNÜŞÜMÜN AÇIK VE KAMUSAL
ALANLARDA FİZİKSEL VE SOSYAL MEKANA ETKİSİ:
BAĞCILAR MEYDAN ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ENSAR ÖZKAN

**İSTANBUL
Şubat 2020**

**T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
KENT ÇALIŞMALARI VE YÖNETİMİ PROGRAMI**

**KENTSEL DÖNÜŞÜMÜN AÇIK VE KAMUSAL
ALANLARDA FİZİKSEL VE SOSYAL MEKANA ETKİSİ:
BAĞCILAR MEYDAN ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ENSAR ÖZKAN

**Tez Danışmanı:
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep KEREM ÖZTÜRK**

**İSTANBUL
Şubat 2020**

TEZ ONAYI

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Mimarlık Anabilim Dalı, Kent Çalışmaları ve Yönetimi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Kerem ÖZTÜRK

Üye

Prof. Dr. Adem ESEN

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Serhat ANIKTAR

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Ahmet Korhan BİNARK
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım "KENTSEL DÖNÜŞÜMÜN AÇIK VE KAMUSAL ALANLARDA FİZİKSEL VE SOSYAL MEKANA ETKİSİ: BAĞCILAR MEYDAN ÖRNEĞİ" adlı çalışmamın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

ENSAR ÖZKAN

ÖNSÖZ

Tez konumun belirlenmesinde ve yürütülmesinde beni yönlendiren, desteğini, yakın ilgisini ve değerli bilgisini esirgemeyen danışman hocam, Sayın Dr. Öğr.Üyesi Zeynep KEREM ÖZTÜRK' e, çalışmam sırasında bilgi, görüş ve desteklerini esirgemeyen Bağcılar Belediyesi Başkanlığına, Tez çalışmamın her aşamasında her türlü maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme her zaman yanımda oldukları için teşekkür ederim.

ÖZET

KENTSEL DÖNÜŞÜMÜN AÇIK VE KAMUSAL ALANLARDA FİZİKSEL VE SOSYAL MEKANA ETKİSİ: BAĞCILAR MEYDAN ÖRNEĞİ

Ensar Özkan

Yüksek Lisans, Kent Çalışmaları ve Yönetimi

Tez danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Zeynep KEREM ÖZTÜRK

Ocak – 2020, Sayfa 87

Günümüzdeki kentlerde trafik ve ulaşım, altyapı, nüfus, plansız yapılaşma, yolların yetersizliği, temizlik, güvenlik, araç ve nüfus sayısının artması gibi konular zaman içinde kent sorunlarını oluşturmaktadır. Bu çalışmada kentsel alanlardaki açık mekanlar kapsamında “Bağcılar Meydanı” incelenmiş ve söz konusu meydanın sorunları güncel verilerle ortaya konulup, bu bağlamda çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.

Hazırlanan tezin amacı; kentsel dönüşümün, kent ölçeği bağlamında yaya odaklı bir açık mekan olan meydanların sosyal ve fiziksel etkilerinin araştırılması ve sonuçlarının irdelenmesidir.

Bu çalışmada örnek olarak Bağcılar Meydanı seçilmiştir. Bağcılar ilçesinde yapılan kentsel dönüşüm faaliyetlerinin sonucu olarak düzenlenen meydana, yaşanan sosyal ve fiziksel değişimlerin sonuçlarının olumlu olumsuz yönleri ortaya konulmuştur.

Tezin ilk bölümünde literatürdeki kentsel dönüşüm tanımı, önemi, uygulama biçimleri ve hangisinin çalışma alanında kullanıldığı belirtilmiş olup ikinci bölümde kentsel mekan ve meydanlar, kavramsal olarak çeşitleri, tarihsel süreci, ekonomisi, kimliği ile ilgili konular hakkında açıklamalar yapılmıştır.

Üçüncü bölümde kentsel dönüşümün Dünya’da ve Türkiye’de meydanlardaki fiziksel ve sosyal etkileri, Bağcılar Meydanı örneğiyle açıklanmaktadır.

Dördüncü bölümde Bağcılar Meydanına dair analiz çalışmaları ile elde edilen bulgular, tablo ve grafiklerle anlatılmaya çalışılmıştır.

Beşinci bölümde genel değerlendirmenin yanı sıra, tasarım ve planlama aşamasında dikkat edilmesi gereken kriterler belirlenerek çözüm önerileri getirilmiştir..

Anahtar Kelimeler: Meydanlar, Kentsel Dönüşüm, Bağcılar, Kentler

ABSTRACT

IMPACT OF URBAN TRANSFORMATION ON PHYSICAL AND SOCIAL IN OPEN AND PUBLIC: BAGCILAR SQUARE EXAMPLE

ENSAR ÖZKAN

Master Of Science, Urban Studies and Management

Supervisor:Dr. Öğr.Üyesi Zeynep KEREM ÖZTÜRK

January– 2020, 87 Pages

Nowadays , traffic and transportation in cities, infrastructure, population, unplanned construction, lack of roads, cleaning, security, increasing the number of vehicles and population, etc. issues constitute urban problems over time. In this study,Bağcılar square ”is examined within the scope of open spaces in urban areas and the problems of the square are presented with current data and solutions are proposed in this context. The aim of the thesis; The aim of this course is to investigate the social and physical effects of urban transformation on the squares which have a pedestrian-oriented open space arrangement in the context of urban scale and to examine the results.

In this study, Bağcilar Square was chosen as an example. The social and physical changes in the square organized as a result of the urban transformation activities in Bağcılar district have shown the positive and negative aspects of the results of these changes.

In the first part of the thesis, the definition, importance and application forms of urban transformation are explained in the literature and which of these forms are used.

In the second part, explanations about urban spaces and squares, conceptual and types, historical process and economy and identity are given.

In the third part, in the world's urban transformation in physical and social effects occurred in Turkey, Bağcilar is explained by the example of square.

In the fourth part, the analysis studies and the findings of Bağcilar Square are evaluated and the results are presented. Bağcilar square analysis is explained by supporting tables and graphics.

In the fifth part, besides the general evaluation, the criteria to be taken into consideration during the design and planning phase are determined.

Keyword: Squares, Urban Transformation, Bağcilar, Cities

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO LİSTESİ	viii
ŞEKİL LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	xi
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1	3
1. KENTSEL DÖNÜŞÜM	3
1.1 Kentsel Dönüşüm Tanımı ve Önemi.....	3
1.2 Kentsel Dönüşümün Yöntemleri.....	4
BÖLÜM 2	7
2. KENTSEL MEKAN VE MEYDANLAR	7
2.1 Kentsel Mekân.....	7
2.1.1 Kentsel Mekânda Açık Alanlar.....	10
2.2 Meydan.....	11
2.3 Meydan Çeşitleri.....	11
2.3.1 Formlarına Göre Meydanlar.....	12
2.3.2 Fonksiyonlarına Göre Meydanlar.....	13
2.4 Meydanların Tarihi Gelişimi.....	14
2.4.1 Antik Dönemde Meydanlar.....	15
2.4.2 Ortaçağ Meydanları.....	15
2.4.3 Rönesans Meydanları.....	16
2.4.4 Modern Dönemde Meydanlar.....	17
2.4.5 Post Modern Dönemde Meydanlar.....	18
2.5 Meydanların Ekonomisi.....	21
2.6 Meydanların Kültürel Kimliği.....	22
BÖLÜM 3	24
3. DÜNYA’ DA VE TÜRKİYE’DE MEYDANLAR	24
3.1 Dünya’da Meydanlar.....	24
3.1.1 Trafalgar Meydanı (İngiltere).....	24
3.1.2 Potsdam Meydanı (Almanya).....	25
3.2 Türkiye’de Meydanlar.....	26
BÖLÜM 4	29
4. BAĞCILAR MEYDANI	29
4.1 Bağcılar İlçesi Konumu.....	29
4.2 Bağcılar İlçesi İdari Yapısı.....	30
4.3 Çalışma Alanının Konumu.....	32

4.4 Bağcılar İlçesi Ulaşım Bağlantıları	34
4.5 Kentsel Alan Kullanımı.....	37
4.5.1 Arazi Kullanım ve Yapısal Analizler.....	38
a. Alansal Arazi Kullanımı.....	38
b. Yapısal Arazi Kullanımı.....	41
c. Ticaret Alanları.....	42
4.6 Mülkiyet Durumu	43
a. Mülkiyet Sahipliği.....	47
4.7 Bağcılar Meydanıyla İlgili Değerlendirmeler	57
4.7.1 Çalışma Alanına Dair Analiz Verilerinin Özetlenmesi.....	57
4.7.2 Gzft Analizi.....	60
4.7.3 Amaç ve Hedefler	61
4.7.4 Planlama Alanında Mevcut Sorun Ve Potansiyeller.....	62
4.7.5 Planlama Yaklaşımı	63
4.7.6 Planlama Yöntemi.....	64
4.7.7 1/1000 Ölçekli Bağcılar Meydanı Kentsel Dönüşüm Alanı Uygulama İmar Planı Alan Hesapları.....	67
BÖLÜM 5.....	69
5. SONUÇ.....	69
KAYNAKÇA	72
ÖZGEÇMİŞ.....	74

TABLO LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 4.1: İşlev - Arazi İlişkisi	39
Tablo 4.2: Zemin Kat Fonksiyon Analizi	42
Tablo 4.3: İstihdam Edilen Nüfusun İkamet Ettiklere Yerlere Göre Dağılımı	43
Tablo 4.4: İstihdam Edilen Nüfusun İkamet Ettiklere Mahallelere Göre Dağılımı ..	45
Tablo 4.5: Çalışan Nüfusun Ulaşım Yöntemi	46
Tablo 4.6: Mülkiyet Sahipliliği Dağılımı	47
Tablo 4.7: Gzft Analizi.....	60
Tablo 4.8: Karşılaştırmalı Fonksiyon Alanı Hesapları.....	68

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 3.1: Potsdam Meydanı Metro Çıkışı.....	26
Şekil 3.2: Potsdam Meydanı	26
Şekil 3.3: İzmir Konak Meydanı	28
Şekil 4.1: Bağcılar İlçesinin İstanbul İli İçerisindeki Konumu	29
Şekil 4.2: Bağcılar İlçesi ve Çevre İlçeleri	30
Şekil 4.3: Bağcılar İlçesi Mahalleleri	31
Şekil 4.4: Çalışma Alanı İçerisinde Kalan Mahalleler	33
Şekil 4.5: Çalışma Alanının Konumu	34
Şekil 4.6: Bağcılar İlçesinin İstanbul Ulaşım Ağındaki Konumu	35
Şekil 4.7: Çalışma Alanı Yakın Çevresi Ulaşım Bağlantıları.....	36
Şekil 4.8: Alansal Arazi Kullanımı.....	40
Şekil 4.9: Mülkiyet Durumu	43
Şekil 4.10: İstihdam Edilen Nüfusun İkamet Ettiklere Yerlere Göre Dağılımı.....	45
Şekil 4.11: Mülkiyet Sahipliliği Alansal Dağılımı	48
Şekil 4.12: Mülkiyet Sahipliliği Analizi	49
Şekil 4.13: Bağcılar Meydanı ve Çevresinin Onaylı 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı İçerisindeki Konumu.....	50
Şekil 4.14: Bağcılar Meydanı “Futbol Seyircileri” (1980).....	51
Şekil 4.15: Bağcılar Meydanı “Belediye Otobüs Hattı Açılışı” (1980).....	51
Şekil 4.16: Bağcılar Meydanı “Belediye Otobüs Hattı Açılışı” (1980).....	52
Şekil 4.17: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2003)	52
Şekil 4.18: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2006)	53
Şekil 4.19: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2010)	53
Şekil 4.20: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2005)	54
Şekil 4.21: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2018)	54
Şekil 4.22: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2010)	55
Şekil 4.23: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2018)	55

Şekil 4.24: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2018)	56
Şekil 4.25: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2019)	56
Şekil 4.26: Sentez	59
Şekil 4.27: Bağcılar Meydanı “Riskli Alan” İlan Edilen Alan Sınırı	61
Şekil 4.28: Çalışma Alanı Yeri ve Mahalle Sınırları	64
Şekil 4.29: Yeraltı Otopark Alanına Ait Kesit	67

KISALTMALAR

İBB :İstanbul Büyükşehir belediyesi

MİA :Merkezi İş Alanı

TEM :Trans-Avrupa Kuzey-Güney Otoyolu

CAD :Cadde

TİM :Ticari İş Merkezi

GİRİŞ

Bu çalışmanın temel hedefi, İstanbul ili Bağcılar ilçesinde tasarlanacak olan “Bağcılar Meydanının”, kentsel imge odaklı fiziksel ve sosyal açıdan incelenmesidir. Kent imgesinin temel unsurlarının araştırılması da çalışmanın öncelikli hedefleri arasında yer almakta olup meydanları oluşturan kimlik değerleri de dikkate alınarak, “Bağcılar Meydanının” araştırılacağı bir çalışma oluşturulmuştur.

Bu araştırma ve sonuçlarının kentsel dönüşüm yapılacak olan meydan çalışmalarıyla ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Benzer konuda çalışma hazırlayacak olan araştırmacılara, nasıl ilerleme sağlanacağına dair fikir verebilecek nitelikte sonuçlar elde edilmesi önemli bir unsurdur.

Bağcılar ilçesinde bulunan “Bağcılar Meydanı’nın” kent dinamiklerini harekete geçirerek meydanı iyileştirmek ve canlı tutabilmek için, ekonomik, teknolojik, fiziksel düzenleme gibi alanlarda gelişime ihtiyaç duyulmaktadır. Bahse konu meydanın geçmişten bugüne süregelen planlama hataları nedeniyle çoğu zaman plansız ve ihtiyaçları karşılayamayan yapılaşmalar ile çarpık ve elverişsiz bir alana dönüştüğü görülmüştür. Ayrıca Bağcılar Meydanına erişim açısından bakıldığında, raylı sistem ulaşım araçları hızlı ve kolay iken, diğer toplu taşıma ve özel araçlar ile oldukça elverişsiz ve çok rahat olmadığı görülmektedir. Ulaşım ile birlikte kentsel planlamadaki yetersizlik ve eksiklikler, meydan çevresinde trafiğin tıkanmasına neden olmaktadır.

Zaman içerisinde değişen yerel politikaların şehrin sorunlarına hala çözüm getirmemiş olması nedeniyle, söz konusu sorunlar zaman içerisinde toplumun refah ve huzur düzeyini etkilediği gibi ekonomik şartları da etkilemektedir.

Hazırlanan tezin içeriğinde de belirtildiği üzere, kentin fonksiyonel etkisinin arttırılabilmesi için toplumsal sorunların işlev alanlarının keskin çizgilerle ayrıldığı bir planlama ve mimari tasarım anlayışı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Düzenlemesi yapılacak olan meydana; yenileme, sağlıklılaştırma, iyileştirme gibi kentsel dönüşüm yöntemlerinin kullanılması, ekonomik kalkınma anlamında da önemli bir unsurdur.

Çarpık ve plansız kentleşmeyi düzenli hale getirecek olan bu dönüşüm, Bağcılar Meydanı’nın fiziksel kalitesinin yükseltilmesinde önem taşımaktadır.

Gelişme ve kalkınma çalışmaları yapılırken insanı merkez alan yönetim anlayışı belirlenmiştir.Şehir yönetim çalışmaları yapılırken hedef kitlenin beklentileri ve ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Genel olarak Bağcılar Meydanının sorun teşkil eden yerlerinde iyileştirme ve yenileme çalışmaları yapıldığında, alana farklı ve estetik görünümler kazandırılacağı ve yeniden canlanmaların olacağı düşünülmektedir.

Bağcılar Meydanı ile ilgili dönüşüm çalışmalarında şehir kimliğine uyumlu ve katma değer sağlayacak şekilde hareket edilmesi gerekmektedir. Bağcılar Meydanı şehircilik kavramında meydan olarak oluşmaya başladığı dönemlerden itibaren süreç içerisinde bulunduğu konum ve algı itibari ile diğer küçük açık alanlara göre daha belirgin olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca meydan çevresindeki yapılaşmaların zaman içinde dönüşümüyle sosyolojik etkiler artmış ve soylulaştırmayı da beraberinde getirmiştir. Yıllar içerisinde gerek yapıların gerekse sosyal sınıfların değişmesi her zaman gündemde olan konular arasında olmuştur.

Bağcılar Meydanı ile ilgili dönüşüm çalışmalarında yapılmakta olan her türlü fiziksel değişim ve bunun getireceği ekonomik değer artışı ilçeyi doğrudan etkileyecektir. Bu bağlamda Bağcılar Meydanı'nda yeniden şekillendirme yapılırken; oluşan değer pazarlanması yoluyla belirli zümreler için kaynak oluşturmak yerine, ilçeyi bir bütünlük içinde ele almak etik bir sorumluluk gerektirmektedir.

Tezin son bölümünde mevcut durum sayısal analizlerle ortaya konularak çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM 1

1. KENTSEL DÖNÜŞÜM

1.1 Kentsel Dönüşüm Tanımı ve Önemi

Kentsel dönüşüm, Türk Dil Kurumu'nun göre, "kentlin imar planına uymayan, ruhsatsız binaların yıkılıp, planlara uygun olarak toplu yerleşim alanlarının oluşturulması" şeklinde tanımlanmıştır.

Kentsel dönüşüm için amaç, izlenilen yöntem bakımından değişik biçimlerde tanımlar yapılmaktadır. Roberts'a göre kentsel dönüşüm, bütünleşik bir eylem olarak bir alanın toplumsal, fiziksel, ekonomik ve çevresel koşullarının sürekli iyileştirilmesini sağlamaya çalışmaktır (Roberts,2000).

Kentsel dönüşüm; deyince aklımıza çarpık kentleşmeyle birlikte plansız gelişen kentler gelmektedir. Yapı yoğunluğu kentin mevcut durumunu göz önünde bulundurularak planlamak, kentlerimizi sürdürülebilir hale getirilmesi noktasında önemli bir adım olacaktır. Ayrıca kentsel dönüşüm çalışmalarında izleyeceğimiz yöntem gerek sosyal açıdan gerekse doğal afetlere karşı önemli bir tedbir niteliği taşıması açısından önemlidir.

Kentsel dönüşüm, faaliyet alanı ve doğası gereği, mevcut şehrin yapısına ve burada yaşayan insanların fiziksel, sosyal ve ekonomik geleceği üzerine ve buna bağlı olarak da kentin bütün geleneklerine etki edebilmektedir. Bu nedenle, bütün planlama çalışmalarında, sosyolog, ekonomist, mühendis, mimar, şehir plancısı ve peyzaj mimarı gibi farklı aktörlerin ortak hareket etmeleri gerekmektedir.

Kentsel dönüşüm çalışmalarında yer alacak disiplinler ve kentsel dönüşümün sosyal etkilerinin dikkate alınması gerekmektedir. Bunlar genel anlamda şöyledir;

1.Kentin çevresel şartları ile sosyal problemler arasında oluşan bozulmalar incelenerek düzeltilmesi yönünde teklifler sunulmalıdır.

2. Kentsel dönüşüm; şehir yapısını meydana getiren birçok ögenin çevresel olarak sürekli değişim gereksinimlerine cevap verilmelidir.

3. Kentsel açıdan insanların bolluk ve rahatlık içinde yaşamalarına yönelik iktisadi gelişme biçimi ortaya konulmasıdır.

4. Kentsel dönüşüm projelerinin, çevresel ve sosyal gerileme alanları haline gelen kent bölümlerini iktisadi açıdan olumlu duruma getirmesi için yöntemler oluşturulmasıdır.

5. Kentsel alanların verimli bir biçimde kullanımına ve lüzumsuz kentsel alanların oluşmasının önüne geçilmesi için izlenen yöntemin ortaya konulmasıdır.

Kentsel Dönüşüm projelerinde kentin problemleri ve potansiyellerinin niteliğine bağlı olarak, bu amaçlardan bir kısmı öne çıkabilmektedir.

1.2 Kentsel Dönüşümün Yöntemleri

Kentsel dönüşüm, uygulandığı alana ve kullanılan yönteme göre değişkenlik gösteren çok boyutlu bir süreçtir. Kentsel dönüşümün uygulama yöntemleri ülkelerin, ülke içindeki bölgelerin, şehirler ve şehir içindeki farklı alanların iklimsel,jeolojik, topoğrafik,sosyal, kültürel, sosyo ekonomik şartlarına göre değişebilmektedir. Her kent farklı nitelikte dokuya ve bağımsız sorunlara ev sahipliği yapmaktadır. Dolayısıyla kentsel dönüşüm yöntemlerinin bu ihtiyaçlara göre değişkenlik göstermesi gerekmektedir.Bu kapsamda ortaya konulan kentsel dönüşüm yöntemlerine bakıldığında, adlandırılmaları ve tanımlanmaları üzerinde literatürde önemli bir kavram çeşitliliği olduğu dikkat çekilmektedir(Selçuk,Aydoğdu,2014).

Aynı uygulamalar çeşitli kaynaklarda farklı isimlerle tanımlanabildikleri gibi, farklı uygulamaların birbirleri ile kombinasyonlanması neticesinde yeni kavramlar da ortaya konulabilmektedir(Polat,Dostoğlu,2007).Bu kapsamda kentsel dönüşüm yöntemlerinin birçok tanımları ve uygulama şekilleri ortaya çıkmaktadır. Geniş bir ölçekte bu kavramlar ele alındığında, şu şekilde bir derleme yapmak mümkündür;

- Yenileme (renewal - renovation): Mevcut halinde iyileştirme yapılması mümkün olmayan yapının yeniden inşa edilmesidir.
- Yeniden İnşa (urban reconstruction): 2.Dünya savaşı sonrası yıkım gören kentlerin yeniden oluşturulması.

- Sağlıklaştırma (rehabilitation): Tarihi yapının yenilenerek, modern yapılar arasında kullanımının devam ettirilmesi.
- Yeniden Canlandırma (revitalization - revival): öküntü haline gelmiş kent dokusunun canlandırılması.
- Yeniden Geliştirme (redevelopment): Alt gelir guruplarına ait konutların yıkılması ve bu alanların yeniden inşa edilmesi.
- Düzenleme (improvement): Arsa kullanımı ile yapısal nitelik arasında yeni düzenlemeye giderek, yapılaşma şeklinin düzenlenilmesi.
- Kentsel Koruma (urban conservation - preservation): Tarihi ve kültürel yapılara sahip alanların korunulması.
- Temizleme (clearance): Sağlıklı yaşam alanı sunmayan konutların yıkılması.
- Yeniden Üretim (regeneration): Alanların yeni bir kimlikle yeniden üretilmesi.
- Kalitenin Yükseltilmesi (improving quality): Fiziksel çevrenin geliştirilmesi.
- Soylulaştırma (gentirification): Fiziksel olarak bozulmuş alanlarda sosyal yapının değiştirilmesi üzerinden, yapıların içinde yaşayanlarca yenilenilmesi.
- Boşlukları Doldurarak Geliştirme (infill development): Bölgedeki mevcut dokuya yeni yapıların eklenilmesi.
- Tazeleme – Parlatma (refurbishment): Kent mobilyalarının ve peyzaj elemanlarının kullanımıyla, tarihi bölgelerin yeniden canlandırılması (Ertaş, 2011).

Bu doğrultuda kentsel dönüşüm yöntemleri noktasında çeşitli tanımlar ve kavramlar ortaya konulmuştur. Bu yöntemler sorunların çözümünde kullanılabilir. Her şehir yönetimi tarafından, kentsel sorunların çözümünde bu kentsel dönüşüm yöntemlerini kullanmaktadır. Kent dönüşüm yöntemlerinden hangisini uygulayacağımız noktasında ülke ekonomisi, sosyal hayat ve çevresel etkiler gibi faktörlerde göz ardı edilmemelidir. Yukarıda bahsedilen yöntemlerin bir kısmı tek başına olabileceği gibi, bir kısım dönüşümlerde ise bir bütün olarak görülmektedir. Aynı şekilde tüm dünyada olduğu gibi “Bağcılar Meydan” örneğinde de beş yöntem (Tazeleme-Parlatma,Düzenleme, Temizleme, Yenileme, Soylulaştırma, Kalitenin

Yükseltilmesi) ele alınmıştır. Kentsel dönüşüm uygulamalarında genelde aşağıda belirtilen Kanunlar dayanak olarak alınmaktadır.

- 3194 sayılı İmar Kanunu,
- 2981 sayılı İmar Affı Kanunu,
- 5104 sayılı Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu,
- 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Kanunu,
- 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 73. Maddesi,
- 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun (Şişman ve Kibaroğlu, 2009).

Kentsel dönüşüm alanı olarak belirlenen “Bağcılar Meydan” 12.11.2016 tarih 29886 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2016/9392 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamına alınmıştır.

BÖLÜM 2

2. KENTSEL MEKAN VE MEYDANLAR

2.1 Kentsel Mekân

Kentsel mekân, halkın rahatlıkla ulaşabildiği yapılaşmış ya da doğal olan her türlü çevreye tekabül etmektedir. Tüm caddeleri, meydanları, diğer yolları ister esas anlamda konut yerleşimlerinin olduğu mekânlar olsun, ister vatandaşlar için ticari ya da kamusal kullanımların bulunduğu parklar, açık mekânlar ve gündüz halkın kamusal/özel mekânlara kısıtlanmadan girebildiği yerleri içermektedir.

Madanipour (1999) kentsel kamusal mekânı herkese fiziksel olarak erişilebilir olan ve yabancıların ve yerlilerin çok az kısıtlamalarla girebildikleri, kasabalar, şehirler ve kırsal mekanların içlerinde kalan mekanlar olarak tanımlamıştır. Bazı yazarlar ise kamusal mekan kavramını genişletmek için şöyle demiştir: “insanların evde ya da işte olmadıkları zamanlarda kullandıkları herhangi bir yer” (Shonfield,1998).Kentsel mekân öz anlamı ile kentin binalarla tanımlanan fakat binaların dışında kalan bölümleridir. Temelde varoluşsal mekânın somutlaşmış şekli olan mimari mekânla doğrudan ilişkilidir. Geçmişte kentsel mekân ve mimari mekân, aralarındaki süreklilik nedeniyle aynı anlamda mekânlar olmasına karşın, modernizm ile birlikte mimari mekân yapısal ve algısal olarak yalıtıma uğratılmış ve birbirinden bağımsız binaların mekânı karakterine bürünmüştür. Bu bağımsız binalara gösterilen ilgiye karşın binalar arasında kalan mekânların nitelik ve organizasyonu büyük ölçüde şansa bırakılmış, sonuçta kent mekânları planlamadan arda kalan mekânlar olarak bırakılmıştır (Çakmaklı,1992).

Her toplum, hayatı üzerine odaklayacağı, varlığını ya da varoluşunu simgeleyen bir merkeze ihtiyaç duyar. Kentsel mekânlar böyle bir simge olabilirler ve aynı zamanda bir kentin nabzıdır. Bu mekânlar ortak paylaşılan kimliği, kültürü simgeleyen kesişme noktalarını ((Lynch, K.,(1960), Alexander, C., vd. (1977), Moughtin, C., (2003)). kavşakları, kenarları (edges *), yapılandırırken biçimsel ve anlamsal boyutta

o yere ait yaşanılanlar, yaşayanlar hakkında da bize ipuçları sunulmaktadır. Çağlar boyunca kentsel mekânlar, insanların doğası gereği, yaşam biçimlerinin değişimiyle birlikte, kullanımları ve biçimleri yaşamla paralel olarak değişime uğramışlar, tercih edilme olasılıkları o mekânları kullanan-yaşayan-insanlar tarafından belirlenmişlerdir. O yüzden kentsel mekânlar, değişen sosyo- ekonomik koşullara ve kentlerin kültürel dokusuna cevap verebilen “yaşayan organizmalar” olarak da kabul edilmektedir (Alexander vd., 1977).

Kentsel yaşam kültürle değiştiğinden ve geliştiğinden yeni ihtiyaçlara cevap verebilecek kentsel mekânlara ihtiyaç duyuyabilmektedir. Varolan kentsel mekânlar ya tamamıyla hem biçimsel hem de işlevsel olarak değiştirilirler ya da var olan haliyle yenileştirilirler. Kentsel mekânları tanımlarken Paul D. Spreiregen (1975). şöyle der: “Onlar kentlerin tampon görevi gören mekanları ya da bölgeleridir. Onlar insanlar için insanları karşılıklı temas/kontakt ile yakınlaştırarak, tehlikeli/ani trafiğe karşı onlara barınak sağlarlar. İnsanları sokak ağı yoluyla karmaşa ve gerilimden kurtararak bir araya gelmelerini sağlayan bir yer yaratmaktadır”.

Kentsel mekânlar aynı zamanda insanların bütünlük/bütünleşme duygusunu oluşturmak için bir araya gelmelerine izin veren sosyal bağlayıcılar olarak hizmet etmektedirler. İstanbul’daki kentsel mekânlar, tarihsel geçmişiyle birçok farklı kültürdeki ve kimlikteki kullanıcılarına bu bağlamda iyi birer örnektirler. Kentsel mekânlar, kamusal mesajların ve fikirlerin paylaşıldığı, aktarıldığı yerlerdir. Bu aynı zamanda toplumsal bir aradalık ve kaynaşma sağlar. Bu mekânların kaybolması veya yok olması o kentte yaşayan insanların birbirinden uzaklaşmalarına ve birbirleriyle olan insani ilişkilerin azalmasına sebep olabilmektedir.

Kentsel mekânın gruplar tarafından kullanımını Hester (1975) şöyle tanımlamaktadır: “Farklı insanlar ve kullanıcı grupları; dini, etnik ve hayat döngüsündeki aşama farklarını esas alarak, kentsel mekânları farklı şekillerde kullanırlar. Büyüklük ve heterojenlik de kamu ile özel arasındaki dengeyi etkiler, şöyle ki heterojenlik özel mekâna kişiye ait mülke indirgenmeye sebep olabilir”. Her toplum biraz özel ve kamu karışımına sahip olsa da, her birine verilen önem ve anlattıkları değerler, yerleşim yerleri, kültürler ve zamanlar arasındaki farklılıkları açıklamaya yardım etmektedir. Farklı insanlar ve kullanıcı grupları, Hester tarafından tanımlanan dini, etnik ve hayat döngüsü aşama farklarını esas alarak kamu mekanlarını farklı şekillerde kullanırlar. Büyüklük ve heterojenlik de kamu ve özel olan arasındaki dengeyi etkiler.

Heterojenlik, özel mekana, kişiye ait mülke indirgenmeye sebep olabileceğini belirtmektedir.

Carr, Francis, Rivlin, Stone'a (1992) göre, kamu refahının, kamu mekânı yaratmada ve geliştirmede en öncelikli motivasyon olduğunu söylerler. İyi caddeler rahat ve güvenli hareket için ortam sağlar, meydanlar sosyal etkileşim için yer/mekân yaratır ve parklar "şehirlerin ciğerleri"dir, temiz hava, güneş ışığı ve "rahatça oturup dinlenmek için fırsat" yaratan kırların yerine geçer. Çekici olan ve insanları rahatlatmaya davet eden mekânlar, döngüyü sağlayan bir sonuç olarak perakende iş için ekonomik faydalar sağlar. Kamu mekânları aynı zamanda, insanların bütünlük/bütünleşme duygusunu oluşturmak için bir araya gelmelerine izin veren, sosyal bağlayıcılar/bir araya getiriciler olarak da hizmet ederler.

Kamu mekânlarının, ilk ortaya çıkışları ve zamanla nasıl değiştikleri fiziksel, kültürel ve politik etkenler ile belirlenmektedir.

- Sosyal Kamu Hayatı (kültürel etkenler): buluşma arzusuna hizmet eden, etkileşim ve sosyalleşmeye hizmet edendir.
- İşlevsel Kamu Hayatı: insanların günlük ihtiyaçlarını (sebze almaları gibi) karşılamaya yöneliktir.
- Sembolik Kamu Hayatı: insanların aidiyet duygusunu hissetme ihtiyacına ve daha büyük bir grubun bir parçası olma ihtiyacına hizmet eden mekanlardır.

Ekonomi bilimi de kamu hayatında olumlu bir etkiye sahiptir. Örneğin, bazı mağazaların bulunması caddelerin yaya kaldırımları olarak kullanılmasını teşvik eder. Kamu mekânları insanların bir araya gelmesine ve birlik olma duygusunu paylaşmaya olanak sağlar ki bu bütünlük/birlik, toplum olarak sahip olunan duyguları ve hakların gözden geçirilmesini ve bazen politik harekete neden olan duygularını da dile getirebilirler. Carr'a (1992) göre, kamu mekanını ve hayatını, politik doğayı anlamadan, anlamak mümkün değildir. Bu nedenle, kamu hayatı en demokratik haklardan biridir. "Kamu hayatı farklı grupları birbirinden bir şeyler öğrenebilsin diye bir araya getirme potansiyeline sahiptir ki bu belki de birden çok sınıfa, kültüre sahip ve heterojen bir toplumun en zengin/önemli niteliğidir". Hester'e göre kamu mekânının kullanılabilir olması için öncelikle büyüklük, eğitim, kapalılık, açıklık, (güneşe ve rüzgâra göre) oryantasyon / uyumluluk, bitişik mekanlar ile yarışabilirlik gibi bazı fiziksel özelliklere sahip olmalıdır.

Kentler, kentsel mekânlardan oluşur. Rob Krier (1979) tarafından kent; “Kentin özelliklerine uygun, kentsel mekânı içeren ya da onunla birlikte yapılandırılan yerleşme” olarak tanımlanır. Rob Krier “kentsel mekânı” tanımlarken, estetik olarak değerlendirilmezler ise tüm dış mekânların kentsel mekân olarak adlandırılabilceğini belirtmiştir. Spreiregen’de (1975), Krier’le aynı görüşü paylaşmaktadır ve o “Bizim bilinçli olarak dış mekânı kentsel mekân olarak algılamamızın sebebi (algılamamıza izin veren şey), onun geometrik özellikleri ve estetik niteliklerinin açık görünebilirliği/okunabilirliğidir” şeklinde tanımlanmaktadır.

2.1.1 Kentsel Mekânda Açık Alanlar

Kentsel mekân tanımlanırken, tanımlanması gereken bir diğer kavram kentsel açık alanlardır. Kentsel açık alan, kent mekan bütünü içinde yapıların dışında kalan alandır. Dinlenme-eğlenme ve spor alanları, alışveriş alanları, sokaklar, caddeler ve meydanlar kentsel açık alanları oluşturur. (Trancik, 1986). Kentsel açık alan olarak tanımlanan parklar, meydanlar gibi alanlar yapılardan çok kentin kalitesini ve karakterini oluşturan bileşenlerdir (Simonds, 1961). Tankel’in (1963) ifadesine göre, “kentsel açık alanlar, yapılarla kaplanmamış, kent içinde veya çevresindeki sadece bir arazi parçası veya bir su yüzeyi değil, toprak ve ışığın bulunduğu mekanlardır.” Gold (1980)“un tanımına göre, “açık alanlar kentsel alan içinde taşıtların ve yapıların kaplamadığı toprak ve su yüzeyleri veya kent içinde hiçbir gelişme göstermemiş alanlardır.” 1982’de Cranz’ın yaptığı tanımda ise, “şehirden parkların içlerine, parktan şehre doğru uzanan geniş açık alanlardır.” “Açık alanlar, gerekli, opsiyonel ve sosyal olan çok çeşitli aktivitelerin bulunduğu kullanıcının bakış noktasından görülen bir arena gibidir” (Gehl,1987).

2.2 Meydan

Meydanlar kentlerin orta yerinde binaların bulvar ve caddelerin arasında bulunan açık alanlardır. Kentlerin gelişimi ile birlikte gitgide daralan ve kentin orta yerinden uzakta kalan açık alanların eksikliği hissedildikçe meydanlar tasarlanmaya başlanmıştır. Meydan kelimesinin sözlük anlamı alan, saha; yarışma, eğlence, karşılaşma yeri; bulunulan yer, ortalık; ortaoyununun oynandığı alan, olarak geçer. “Meydan kelimesinin kökeni Latince de geniş sokak anlamına gelen Platea’dur. İtalyanca’da Piazza, Almanca’da Platz, İngilizce’de ise Square olarak geçer. Sözlük anlamı insanların toplandığı ve etrafı binalarla çevrili geniş ve düz alandır (Marcus ve Francis ,1998).

Aşağıdaki örneklerde olduğu gibi çeşitli meydan tarifleri yapılmıştır:

Akdoğan (1962): Halkın sosyal, dini, ticari amaçlarla toplandığı askeri ve siyasi gösterilere sahne olan açık alanlar.

Suher (1998): Meydanlar belirli bir amaç doğrultusunda toplu etkinliklere olduğu kadar, bireysel isteklere bağlı hareketlere de mekan sağlar. Kent kimliğini yansıtan bu yapısal gelişme genel de korunması gereken bir ortak miras yaratır.

Toplumbilimcilere göre meydanlar, toplum bilincinin, kuşaklar arası ilişkinin, kültürel bütünleşme ve gelişmenin sağlanabilmesinde önemle yararlanılacak alanlardır.

Ekonomistler ise bu alanları toplum tüketimi ile özdeş görmektedir. Dolayısı ile yoğun tüketici gruplarının rahat konforlu bir ortamda alışveriş yapmasına imkân veren alanlar olarak düzenlenmesi gerektiğini savunmaktadırlar” (Sanem Altınçekiç 2000).

Meydan birçok yerde etrafını çeviren binaları sergileyen geniş bir alandır. Bunlar gibi çoğu Rönesans dönemindeki Meydan etrafındaki binalar ve gökyüzü ile uyumlu alanlardır. Hem duygusal hem ulusal anlamları vardır. Özellikle Rönesans Avrupası’nda meydan tasarımı bir nevi bir sanat dalı olmuştur.

2.3 Meydan Çeşitleri

Fonksiyon ve biçim hususiyet bakımından farklılıklar oluşturabilecek meydanların vazife kabul ettiği faaliyetler o alanın cazibesi ve hareketliliği bakımından makul

olmasına dikkat edinilmelidir. Bir meydanın ölçüleri, formu, etrafındaki yoğunlukları, seyreklik oranı, o yoğunluğu meydana getiren yapıların cephe hususiyetleri meydanın yapısını belirler.

Ataç (1990)'a göre meydanlar; tarihi, mimari, resmi ve trafik iskele meydanı olarak sınıflandırılır. Ancak meydanın isimlendirilmesi sadece tek bir işlevde hareket edeceği anlamına gelmemektedir.

Günümüzde meydanlar tarihi, mimari, yaya,ticari vb hususiyetleri de taşıdıklarını görebilmekteyiz. Fakat esas olan meydanların biçim ve işlevlerine göre bölümlendirilmesidir (Moughtin,1992). Meydanları sınıflandırmada, işlev ve biçim aynı derecede önem taşıyan iki ölçüttür. Biçim, bir meydanın algılanabilirliği, karakteri ve yapısı açısından, işlev ise; meydanın yaşaması, görsel çekiciliği açısından önem taşır.

2.3.1 Formlarına Göre Meydanlar

Meydanlar, çoğu zaman, yerleşme içinde bir güç odağının beraberinde konumlanırlar. Bir kilise önü, cami avlusu, hükümet meydanı ya da bir iş merkezi önünde yer alan meydanlar, geometrik biçimlenişleri ile hâkim olan gücün etkisini daha da vurgularlar. (Eyüce,2000).

Meydanlarda iki farklı biçimlenme şekli söz edilebilir;

Düzenli-metrik; belirli biçimsel kurallara uygun, harmonik etkileri olan meydanlar. Düzensiz-ritmik;biçimsel kurallarla kontrol edilemeyen, harmonik olmayan meydanlar.

Meydanların fiziksel biçimlenişlerinde; hacimsel bir form olan meydanların ölçek, mimari, açıklık, kapalılık, binaların kullanım amacı, kamu yaşantısının gereklilikleri, dönemin mimari stilleri önemli rol oynar. Karaman (1989), Tarihi meydanları inceleyerek, formlarına göre altı meydan tipolojisi belirlemiştir:

- ♣ Niş Tipi;
- ♣ Kare Tipi;
- ♣ Dikdörtgen Tipi
- ♣ L Tipi;
- ♣ Yarım Daire Tipi;

♣ Üçgen Tipi;

Paul Zucker (1959) ise formlarına göre meydanları beş başlıkta toplamıştır:

♣ Kapalı meydan

♣ Üstün (baskın) meydan

♣ Bağlantılı meydanlar

♣ Amorf meydan

♣ Nükleik (çekirdeksel) meydan

Moughtin (1992) Meydanların formu, en basit ve açık şekilde meydan biçimi ve Meydan boyutları ve oranı olarak ayrılabilir.

2.3.2 Fonksiyonlarına Göre Meydanlar

Bina ve insan yoğunluğunun arttığı bir mekân olan meydan, her biri ayrı fonksiyonlara sahip binaların oluşturduğu bir bütündür (Karaman,1989). Meydanlar, yerine getirdiği muhtelif fonksiyonlarla şehirlerin en önemli kısımlarından biri olma özelliğini her zaman devamlı korumuştur. Araçların sayılarının çoğalması, yeşil alanlarının düşmesi, ayrıca bireylerin rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayarak artmasıyla tedbirleri daha da artmasına sebep olmuştur. Zamanla şehirlerde ve hayat şartlarında oluşan değişimler, meydanların oluşumlarının nitelik ve fonksiyonlarında farklılaşmalara sebep olmuştur. Bu fonksiyonları; ticari, kültürel, toplanma, rekreasyon şeklinde sıralamamız mümkündür. Meydanların kentlilerin yaşamlarında sürdürülebilirliğinin sağlanması için güncel işlevlere cevap verebilmesi gereklidir (Souici ve Kılınçaslan,2005). İşlevsellik odaklı olan meydanlar, insan gruplarını etkileyen ve birleştiren işlevlere sahiptir (Marcus ve Francis,1998).

Bazı meydanlar tüm ihtiyaçlara cevap verirken, bazıları sınırlı işlevlere sahiptir. Bir meydanın başarısı öncelikli işlevi ile beraber ikincil işlevlere de yer vermesiyle belirlenebilir. Buna göre meydanları fonksiyon farklılıklarına göre dört başlıkta toplayabiliriz.

♣ Fuaye meydanı;

♣ Geçiş meydanları;

♣ Sokak meydanları;

♣ Büyük Toplumsal Meydanlar (Marcus ve Francis,1998).

Meydanların İşlevleri:

“Meydanlar çeşitli işlevlerle kentlerin en önemli bölümlerinden biri olma özelliklerini korumuştur. Günümüz meydanlarının işlevlerini şu şekilde sıralayabiliriz.

Meydanlar:

- Trafik akışının düzenlenmesinde yardımcı olur,
- Sosyal, politik, ticari, askeri, vb gibi çeşitli amaçlarla insanların biraya toplandığı yerlerdir,
- Yapıların etki ve işlevlerini ortaya çıkarır ve artırır,
- Kent insanının rekreasyon gereksinmesinde rol oynar,
- Kentlerde yapı yoğunluğunun az olup soluklanma mekanı işlevi görmesinde kullanılır”.
- Kitlelerin sesini duyurduğu, siyasi mekanizmalar ve halkın buluştuğu alanlardır
- Kültür farklarına rağmen insanların bir araya geldiği ve kültürlerin birbirleri ile kesiştiği alanlardır.
- Her yaş ve her kesimden insanın (Çocuklar, gençler, yaşlılar, zenginler, yoksul kesim, elit tabaka, ziyaretçi, göçmen, bir arada bulunabileceği ender alanlardır (H.Sanem Altınçekiç,2000).

2.4 Meydanların Tarihi Gelişimi

İlk ve orta çağlarda toplumsal alanlar;coğrafi, sosyal ve kültürel şartlarına uygun olarak teşekkül etmeye başlamışlardır. Toplumsal alanlar, kendilerini çevreleyen tabiat ve hâkim devlet gibi fiziksel dünya şartlarının kullanımı için oluşturulmuş, ancak entelektüel ve manevi gelişimleri ülkenin efsaneleri veya hatıraları gibi yörenin halkı tarafından bilinen, derinlerinde yatan kaynaklardan ve hayat tarzlarından almışlardır. Zamanla, tarihi manevi ve ideolojik semboller toplumsal alanın içine döşenmiştir. Meydan satıcıları ise bu ilk toplumsal alanların ortaya çıkmasıyla birlikte kendilerini göstermeye başlamışlardır.

2.4.1 Antik Dönemde Meydanlar

Antik çağlarda ilk kentlerin oluşmasıyla birlikte bu kentlerin içinde meydanlar ortaya çıkmıştır. Bazen kentler yöre halkı için önemli bir anlam taşıyan bir meydanın etrafında şekillenmiş ve büyümüştür. Eski Yunan kentlerinde “Agora” diye bilinen kentin en önemli bölümlerinden olan meydanlar bulunmaktadır. Agora insanların toplandığı yer, pazar yeri gibi anlamlar taşımaktadır. Kentlerde ticaret ve sanat geliştikçe daha büyük meydanlara ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Agoraların yakınında veya limanlarda büyük meydanlar kurulmaktadır. Yeni oluşan kentler büyük alanı kaplayan ve çeşitli amaçlar için daha rahat bir şekilde kullanılabilir agoralar etrafında oluştuğu görülmektedir. Yavaş yavaş agoralar, toplanma ve satış yeri olmasının ötesine geçerek, depolar, içinde alışveriş yapılan binalar barındırmaya başlanmıştır. Kentin ana caddeleri bu agoralara açılır ve buralara kolay ulaşım sağlanmaktadır. Bütün bu değişimler yaşanırken, agorada bulunan insanlara ihtiyaçları olan yiyecek, içecek ve diğer ürünleri satıcılar ulaştırmaktadır. Avrupa’da meydanların oluşumu da Yunan antik kentlerindeki meydanların oluşumuna benzerlik göstermektedir. “Kentler ortaya çıktıkları tarihlerden bu yana içlerinde büyük meydanları barındırmaktadır. Bu meydanlar Avrupa’da bir zamanlar çoğunlukla hayvan, sebze-meyve pazarları veya fuar alanları olarak hazırlanmıştır. Zamanla bu amaca hizmet eden önemleri azalarak, önem kazanan faaliyetler için kullanılan alanlar haline gelmiştir. Pazarlar büyüdükçe meydanlara standlar veya çadırlar yerine sürekli dükkanlar ve depolar inşa edilmeye başlanmıştır” (Donatella Calabi, Burlington).

2.4.2 Ortaçağ Meydanları

Avrupa’da Ortaçağın başlarında Roma İmparatorluğu’nun çökmesiyle koruyucu güç ortadan kalkmış, barbar kavimlerin saldırıları ile kentleri besleyen yolların güvenliği kalmamış ve kent nüfusu güvenli bulunduğu yerlere göç etmeye başlamış, kentler nüfus kaybetmiştir. 9. yy dan sonra manastır etrafında yerleşim yerleri kurulmuştur. Sonraki yüzyıllarda derebeyler teknolojik gelişmeleri de kullanarak kent etrafında güvenli surlar inşa ettirip kentsel yaşamı canlandırmış ve Ortaçağda günümüz modern kentlerinin temelleri atılmıştır. Bu kentlerin yakınlarında düzenli Pazar yerleri kurularak ticaret ve tüccarlar önemli hale gelmiştir. Yine bu dönemde kentlerarası uzmanlaşma ortaya çıkmıştır ve ayrıca ilk belediyeler de kurulmuştur. Güçlü ve bilinçli olarak kentleri tasarlayan merkezi bir otorite olmadığından, kentler doğal koşullar ve geleneklere göre organik biçimde gelişmiştir. Ancak mutlaka kilise

ve katedral yakınında bir meydan mevcuttur. İlkçağlardan gelen agora kültürü kendini koruyarak ve yenileyerek devam etmiştir. Bu meydanlar da antik çağların agoraları gibi insanların siyasi, dini amaçlı toplandığı ve pazar yerlerinin kurulduğu alanlar. Meydanlar, Batı uygarlığında her dönemde de olduğu gibi ortaçağda da kentin sosyal ve ekonomik süreçlerinin ifadesi olmuştur (URL-2).

Ortaçağın karanlık günlerinde ise meydanlar engizisyon kurbanlarının halka gözdağı vermek için ortalık yerde idamlarına şahitlik etmiştir.

Ortaçağ'ın son dönemlerinde meydanlar feodaliteden kapitalizme geçiş ile birlikte modern toplumlarda, benzer sosyo-ekonomik, demografik, politik, kültürel ve alansal özellikleri paylaşmaya başlamışlardır. Modern döneme yaklaştıkça “kent”, sanayi gelişimi hızla artan, üretim, istihdam ve tüketim faaliyetlerinin bir arada yaşandığı, kent halkı arasında ekonomik, sosyal ve kültür birliği olan, kendi kendine yeterli, üretim ve yönetim birimi haline dönüşmeye başlamıştır. Bu dönemde meydanlar da “klasik kent” tanımına paralel olarak yine yoğunluğun yüksek olduğu, üretim ve pazar alanlarının birbirine ulaşım imkanları yetersizliği ve maliyetleri yüzünden yakın olması gerektiği gibi sebeplerle çalışanları fabrika- ev arası gidip gelenlerin geçtiği, pazar yerleri ve dolaşma alanları olarak, tüm aktivitelerin birlikte yürütüldüğü yerler olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.4.3 Rönesans Meydanları

Rönesans döneminde yeni bir politik dönem oluşmaya başladığından özerk kentler merkezi yönetimlerin egemenliği altına girmeye başladılar. Mal ve para dolaşımını garanti altına almak için merkezi otoritenin koruyuculuğuna gereksinim duyulmaya ve ulus devletler oluşmaya başlamıştı. Bu geçiş ve değişim süreci meydanların fiziki ve sosyal yapısına da yansımış, ulus devletlerin ortaya çıkışı ile meydanlar ulusal bir kimlik kazanmaya ve meydanlarda ulusal semboller anıtlarla kendini göstermeye başlamıştır.

Siyasi ve sosyal şartlar değiştikçe kentlerde meydanlar ilk değişen alanların başında gelmektedir. Avrupa kentlerinde Rönesans ile birlikte hem bilim hem de sanatsal değerlerin öne çıkmasıyla kent ve meydan mimarisi de bu değerler için uygulama alanı olmuş, Ortaçağda organik olarak kendiliğinden gelişen kentler yerine bilinçli çabalarla estetik değerleri içeren meydanlar inşa edilmiştir. Bu dönemde meydanlar kentin diğer alanları ile uyumlu, yeterince ışık alan, hava alan, estetik ve sembolik açıdan zengin,

ferah ve iç açıcı olarak tasarlanmış ve aynı zamanda fonksiyonel özellikleri de detaylı olarak düşünülmüştür. Donatella Calabi 15. ve 16.yy meydanlarını şu şekilde anlatmıştır: “15. ve 16.yy kent meydanlarında bitişik olarak inşa edilen fabrika, kilise, belediye binası, ve meydan civarındaki dükkan ve standlar kasabanın amblemi haline gelirlerdi. 16.yy’da bu meydanlarda mimari ve sanatsal görüntü gitgide önem kazanmaya başladı. Meydanın en prestijli köşesine yakın geçmişte olmuş önemli bir hadisenin veya bu alanı ziyaret eden önemli bir kişinin anısına sanatsal anıtlar konurdu. Böylece kentler ve meydanlar heykellerle, sanat eserleri ile süslenmiş olurlardı.Dini figürler veya efsanevi kahramanlar kullanılırdı. İktidarda bulunan güçler konsensus sağlamak için bu sanat eserlerini kendi ideolojileri ile ilgili sembollerle donatabilirdi. Bu meydanların en önemli aktivitesi ticaretti. 15. ve 16.yy meydanlarının resimlerinde şarap fiçileri, salam, un çuvalları, yumurta veya balık dolu sepetler ile dolaşan tüccarlar görülür, meydanlar her zaman üzerlerinde yapılan ticarete tanıklık ederlerdi. Seville’de de tüccarlar, katedralin önündeki geniş açık alanda çevredeki köylerden gelip mallarını satan çiftçiler arasında dolaşırlardı. Antwerp’de fazar ve fuar alanları olarak kullanılan meydanların sayısı oldukça fazla idi. Bu meydanlarda 6-7 ayrı lisan konuşulurdu.Donatella Calabi,meydanlarında yoğun olarak ticaret yapılan Barcelona, Paris, Cenova gibi dönemin büyük zenginlik sahibi kentlerinden de benzer örnekler vermiştir.

2.4.4 Modern Dönemde Meydanlar

19 yy’ın ikinci yarısından itibaren teknolojik gelişmeler ve modernlik unsurları içeren meydanlar ortaya çıktı. Rönesans sonrası dönemde felsefi yaşama giren modernlik kavramı meydanlarda da görülmüştür. Rönesans devrinden itibaren akılcılık, planlama, düzen, standardizasyon, mükemmeliyetçilik gibi modernlik özellikleri ile eşdeğer özelliklerle doğaya karşı verilen mücadele üstünlük elde edilmiştir. Sanayi devrimi, bilim ve teknolojinin hızla ilerlemeye başlaması ulus devletlerin güçlenmesi ile birleşmiş ve temelini pozitivist ve teknokratik görüşlerden alan ulus devlet ideolojisi yaygınlaşmıştır. Böylece geçmişin duygusal ve dini izleri meydanlardan silinmeye başlamıştır. Meydanlar artık rasyonel görüşler doğrultusunda fonksiyonelliğin ön plana çıktığı, ulusal törenlere ev sahipliği yapan alanlar olmuştur. Bu arada kırdan kente göç hareketleri ile kentler kalabalıklaşıp büyümüş ve kentteki sosyal hayatın gelişmesi yine meydanlarda görülmüştür. Modern meydanlar yukarıdaki paragrafta sıralanan görüşlere dayanan mükemmeliyetçilik anlayışının

ürünleridir. Yine bu görüşlere dayanan kentleri ve meydanları biçimlendirme anlayışı zamanla ulus devlet ideolojileri doğrultusunda toplumsal yaşamı da biçimlendirme çabası içine girmiştir. Bu çabaların uygulama alanlarından biri de yine meydanlar olmuştur.

20.yy da motorlu araçların çoğalması ile, meydanlar trafik kavşağı ve otopark haline dönüşmüştür. Meydanlar aşırı kalabalık, gürültü, hava ve çevre kirliliği, suç oranının artması gibi sorunların altında ezilmeye ve kent halkı için cazibesini kaybetmeye başlamışlardır. Böylece pazar meydanları, oyun meydanları, toplantı meydanları, trafik meydanları, dini meydanlar, ticaret meydanları gibi çeşitli işlevleri yerine getirebilecek yeni ayrı meydanlar tasarlanmaya başlanmıştır. Başka bir gerçek de kent merkezlerinin artık üretim alanları olmaktan uzaklaşmakta olduğudur. “The New Urban Reality” adlı kitapta yazar, Paul E. Petersen, sanayicilerin üretimlerini gerçekleştirmek için kent merkezlerine ihtiyaçları olmadığını, tersine, işçi ücretlerinin, vergilerin ve suç oranının yüksek olduğu, yetersiz park yeri, yetersiz eğitim imkanları, sıkışıklık ve trafik gibi sorunlar yüzünden kent merkezlerinin artık üretim için istenilen alanlar olmadığını ortaya koymaktadır (Peterson,E.Paul 1985).

Merkezlerin bu itici etkisinden meydanlar da nasibini almış ve bu dönemde değer kaybetmişlerdir. Cazibesini yitiren eski meydanlar çöküş dönemine girmişlerdir. Yeni meydanlar ise sadece kentin trafik sorununa çözüm olarak tasarlanmaya başlanmıştır. Sanat eserleri ve değerleri simgeleyen anıtlarla dolu meydanlar kirlenmeye, iç açıcı değil, karmaşık ve yorucu hale gelmeye başlamışlardır. Le Corbusier 1967 tarihli “The Radiant City” adlı kitabında eleştirel bir dille meydanların bozulduğunu ifade etmiştir. “Merkezleri yıkalım...yıllardır yapılmaya çalışılan zaten budur, bu kaçınılmazdır”. Sembolik değerlerden uzak mimar, tasarımcı, yol mühendisleri kent merkezlerinin ruhunu ve hayatietlerini öldürmekte ve merkezden uzak banliyö sistemleri geliştirmekte. Kent merkezleri ve içindeki meydanlar ise şehri taşıyamadığından, buralara karmaşa hâkim olmaktadır.

2.4.5 Post Modern Dönemde Meydanlar

Modernliğin ekonomik krizlere, savaşlara, sosyal ve psikolojik sorunlara ve kitlesel mutsuzluklara çözüm bulamaması dolayısı ile post-modern görüşler yayılırken tüm, maddi ihtiyaçları karşılamak ve konfor sağlamak üzere tasarlanan modern kentler de sosyal, psikolojik ve değerler ile ilgili ihtiyaçlara cevap vermemeye başlamıştır.

Aşırı kalabalıklar sonucunda meydanlar kontrol edilemez olduğunda ve kirlilik, karmaşa ve çöküş başladığında, meydanlar da post modern görüşler doğrultusunda tasarlanmaya başlamışlardır. Modernizmin standart doğasına karşın çoğulculuk, farklılıkların görünmesi, egemen ideoloji yerine bireysel özgürlük ve fikirlerin serbestçe ifade edilmesi gibi kavramlar ortaya çıkmış ve meydanların kozmopolit sosyal yapısında görülmeye başlanmıştır.

Planlananın dışında hızla ve aşırı büyüyen, kontrol edilemez hale gelen kentlerde, kentsel alanları standart yapıda biçimlendirme anlayışı yerini postmodernist görüşe uygun olarak, parçaların her birini kendi doğasına, tarihine, ve sosyal özelliklerine uygun olarak biçimlendirme anlayışına bırakmıştır.

Meydanlarda yerellik ve farklılıklar okunur, görünür olmuş, özgürlük ön plana çıkmıştır; dini, ulusal hatta rasyonel dogmalar yerine kişisel ve özgünlük görülmeye başlamıştır. 20. Yüzyılın ilk yarısından itibaren görülen ulaşım, iletişim ve üretim teknolojilerindeki ilerleme kentlerin bugünkü durumunu hazırlayan faktörlerdir. Artık kent merkezleri yük kamyonlarının, fabrika işçilerinin trafiğini kaldıracak yapıda değildir. Maliyetler hızla artmaktadır. Öte yandan otopanlar ve metro sistemleri gitgide gelişmektedir.

Bu gelişmeler sanayiye kent dışına iterken, kent merkezleri bazı hizmet sektörü kolları için cazip hale gelmektedir. Reklamcılık hizmetleri, menkul kıymetler, danışmanlık, finans kuruluşları, hukuk ve yönetim danışmanlığı gibi profesyonel hizmetler veya küçük pahalı butikler kent merkezlerinde ve meydan çevrelerinde artmaktadır.

Günümüzde kent merkezlerinden kaçış döneminden sonra meydanların tekrar canlılığına dönmesi için yerel yönetimler birtakım tedbirler almaya başladılar. Meydanların devam edebilmesi için sosyal ve ekonomik faaliyetlerin önemli olduğunu göz önünde bulunduran kent yönetimleri meydanları görsel ve fonksiyonel olarak cazip hale getirmeye başladılar. “Batı kent merkezleri ve meydanlarındaki kentten uzaklaşmak döneminden sonra bu alanların hareketliliği ve dinamizmi özellikle meydanlarda programsız sokak gösterileri, pandomim, resim ve karikatür sergileri, ilginç el yapımı, yöresel eşyaların satışı gibi her gün çeşitlilik gösteren etkinlikler, veya sokak kahveleri ile sağlanmıştır”(H.Sanem Altınçekiç,2000).Günümüzde meydanların tarihi, sembolik, duygusal izlerini koruyup bu değerleri modern hayatın kolaylıkları ile ve alışveriş imkanları ile daha cazip hale getirme çabası vardır. Avrupa ve

Amerikan meydanlarında pazar alanı, ticaret, dinsel törenler, festival ve yarışlar gibi özel aktivitelere olanak sağlanmıştır” (H.Sanem Altınçekiç,2000).

Son dönemde ortaya çıkan ‘küresel kent’ kavramı ‘klasik kent’ tanımlarından çok farklıdır. Küreselleşme ile paralel olarak kendini gösteren ulaşım, bilgi teknolojileri ve iletişimdeki hızlı gelişmeler ve yeni ortaya çıkan ihtiyaçlarla klasik kent tanımından uzaklaştığı açıktır. Dolayısıyla bu tür kentlerin meydan anlayışı da değişmiştir. Artık tarihi modeller bir yana bırakılmakta, kent ve çevresindeki insan ve ürünlerin dünya ile bağlantı içinde olduğu göz önüne alınmaktadır. Kentler günümüzde küresel mal ve hizmetlerin pazarlara ulaştığı, tüketildiği ve artı değer kazanıldığı alanlardır. Bu yaklaşıma göre, kentsel alanların öne çıkması ve organizasyonu ülke ekonomisinin olduğu kadar dünya ekonomisinin de ihtiyaçlarına göre şekillenir.

Mal ve hizmetlerde üretim ve tüketim seviyesinin artması kentsel büyüme ve kentleşmenin en önemli nedenidir. Günümüzde kentsel alanların gelişimi, nüfus ve coğrafi büyümeden çok, sosyal ve ekonomik özelliklerle açıklanmaktadır. Artık merkez meydanlarda iki sektörün artan önemi görülmektedir: Birincisi kongre ve turizm, ikincisi ise kültür ve eğlence. Her iki sektör de kent içinden olduğu kadar kent dışı ve ülke dışından katılanlara da yöneliktir. Metropol meydanları ise artık uluslar arası toplanma alanlarıdır. Böylece geçici süre için gelen bu insanlara ihtiyaçları olan hizmetler verilmelidir. (Otel, restoran, gece kulübü, spor imkanları, müzeler tiyatrolar gibi kültür etkinlikleri, temiz bir çevre, güvenli yaya yolları, sosyal ve estetik açıdan yüksek standartlı çevre, vs. gibi).

Ayrıca yine ofislerde ve alanda çalışanlara yönelik hizmetler de bulunmalıdır (John D.Kasarda,1985). Bu imkan ve hizmetler Taksim Meydanı’nda mevcuttur. Post modern dönemde yerel bir değer üzerine inşa edilmiş veya yenilenmiş meydanlar çok değişik kültürlerden gelen insanların buluşma yeri haline gelmişlerdir. Günümüz gelişmiş kent meydanlarında heykeller, çeşmeler, sanat eserleri, parklar havuzlar, müzeler, restoranlar, kafeler bulunmakta; festival, karnaval, resmi geçit, miting, konserler düzenlenmektedir. Netice itibariyle günümüzde kent merkezlerinde üretim alanları yerine dükkanlar ve alışveriş imkanları kendini göstermektedir. Ancak bankacılık, idari işler, profesyonel hizmetler gibi hizmet sektörüne ait işyerleri için kent merkezlerinde halen yer vardır (Peterson, E.Paul,1985).

2.5 Meydanların Ekonomisi

Meydanlar kentlerin uzmanlaştığı konulardaki becerisini yansıtır. Kentsel alanların tarihi ve kültür birikimleri meydanlarında görüldüğü gibi, güçlü ekonomik zenginlikleri de yine meydanlarına yansımaktadır. Ekonomisi güçlü kentsel alanlarda bulunan meydanlar tüm alt yapı sorunları çözülmüş, rahat ulaşım, dolaşım imkanı; civarda yaşayanlara ve ziyarete gelenlere temiz, güzel, rahat bir çevre, iyi vakit geçirme imkanı, kültürel, tarihi, sanatsal faaliyetler, alışveriş imkanı gibi ayrıcalıklar sunan alanlardır.

Tarihi ve sosyal kültürel değeri yüksek olan meydanlar, daha fazla ziyaretçi akımına uğrayacak, bu ziyaretçilere hizmet sunan yan hizmetlere talep artacak, dolayısı ile toplanan vergi ve gelirler artacak, meydanın içinde bulunduğu kentsel alanın ekonomisi daha da güçlenecektir. Öte yandan kentin diğer semtlerinden bağımsız olarak da meydanların kendine özgü ekonomileri ve güçlü oldukları yanları vardır.

20 yüzyılın ikinci yarısında bozulmaya başlayan meydanlar gelişmiş ülkelerde bazı tedbirler alınarak tekrar cazip hale getirmiştir. Trafik, meydanın dışından ya da altından geçirilmiş, meydanlar ise düzgün bakımlı hale dönüşmüştür. Konserler sanatsal faaliyetler, güzel bir çevre ve ayrıcalıklar sunarak eski değerlerini korumuşlar ve özellikle turistik amaçlı kullanılan yüksek ekonomik değere ulaşmışlardır. Bu tür meydanların “Meydan Satıcıları” da kendilerince evrime uğramış, hem de yerel yönetimlerin müdahaleleriyle, zaman zaman görülen yasaklayıcı tedbirler yerine, video kayıt altına alınmış, düzgün tezgahlarda, çevre güzelliğini tamamlayacak şekilde, etrafa herhangi bir zarar vermeden, meydanlara gelen ve meydanlarda çalışan kalabalığın ihtiyaçları doğrultusunda satış yapmaları sağlanmıştır.

Kentlerde “temel” hizmetler ve temel olmayan, “yardımcı” hizmet sektörleri bir arada bulunur ve birbirine paralel olarak büyür ve gelişirler. “Temel” sektör deyince o kentdeki kamu ve özel sektör üretim ve hizmetleri, büyüyen sanayi ve hizmet kolları anlaşılmalıdır. “Yardımcı” sektör ise temel hizmetleri destekleyerek kentin ihtiyacı olan diğer hizmet alanlarını kapsayan sektördür yani kentin kendisine sağlanan mal ve hizmetleri kapsar. Örneğin belediye hizmetleri, sokak temizliği, polis ve güvenlik, yangın, ambulans hizmetleri ve ayrıca dükkanlar, lokantalar ve kentde yaşayan, çalışan ve geçici süre kalmak için bulunanlara yönelik tüm hizmetler gibi. “Temel” ve “Yardımcı” sektörler bir kentte yürütülen tüm aktivite ve istihdamı meydana getirirler.

İki sektör birbiriyle bağlıdır. Birindeki büyüme diğ erinin de büyümesine yol açmaktadır.

Temel sektör büyüyünce bu sektörde çalışanlar kent hizmetlerini daha fazla kullanacakları ve daha fazla harcama yapacakları için yardımcı sektör de büyüyecektir (David Clark,2003). Başka bir deyiş le, ‘kent in uzmanlaştığı konulardaki becerisi ne kadar güçlüyse ekonomisi de o kadar güç lenmekte’ ve dünya üzerindeki statüsü de buna paralel olarak artmaktadır. Artan gelir, artan vergiler, artan teşvik ve finansal fırsatlar belediye hizmetlerinin de dahil olduğu yan hizmetlerin artmasını sağlar. Bu hizmetlerin artması ise yine statü artışı sağlar, temel sektör dolayısı ile kent ekonomisi daha da güç lenir. Post modern dönemde görülen kentsel alanların kendi özelliklerine göre geliştirilmesi meydanların böyle bir ekonomi içinde olmasına yol açar. Alt yapı hizmetleri arttıkça meydan ekonomisi büyür, kente daha fazla gelir getirir.

2.6 Meydanların Kültürel Kimliğı

Meydanlar kendine özgüdür. İçinde bulunduğu kent in sosyo-kültürel ortamı ve hayat tarzına göre tasarlanmışlardır. Örneğ in İtalya kentleri meydanlarının, parklarının bolluğu ve güzelliğı ile tanınmıştır. Bunun nedenleri ise İtalya’nın yumuşak iklim koşulları ve Akdeniz kültürünün dışa dönük özelliğ inde yatar. İnsanların dışarıda vakit geçirmesi ve sosyalleşmeleri bu kültürün bir parçasıdır. Bu kültür özellikleri açık meydan ve yeşil gezinti parklarının oluşmasına yol açmıştır. Öte yandan İngiltere gibi kuzey iklimlerinde üstü kapalı yollar, atriumlar, sosyal evler öne çıkmıştır. Ancak yine de zamanla İngiltere ve diğ er ülkelerde de açık meydanlar kent planlamalarında yer almıştır. Genel olarak kentlerde sosyal hayata katkı sağlayacak alanlar, gerektiğ inde miting ve törenlerin yapılacağı alanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca tiyatro, sinema, restoran ve kahvelerle çevrili eğlence merkezlerine, alışveriş ve pazarların kurulduğu alanlara da ihtiyaç vardır. Günümüzde meydanlar bu amaçlara hizmet ettikleri gibi, ayrıca, ofis binaları ile çevrili alanlar, yarı kamu yarı özel olarak düşünölebilen yerleşim alanları ve sitelerin meydanları ve son olarak da kent trafiğinin birbirine bağlandığı alanlar olarak tasarlanmaktadır. Ofis binaları ile çevrili meydanlar yoğun, birbirine benzer, ofis saatleri bittiğ inde kullanılmayan, sanatsal görüntüden uzak, alanlar olarak devreye girerken, bazı meydanlarda derin bir değ er duygusu yatmaktadır. Bu tür meydanlarda istenilen anlamı gösterecek sembolik tasarımlar

mevcuttur. Kùltür her zaman için kentlerin ne, kim, nasıl olduğunda ve neler yaptığında önemli bir rol oynamıştır.

Mimaride, heykellerde, parkların tasarımında görünen kùltür, aynı zamanda sokak müzisyenleri ve sanatçıları, festival ve fuarlar kentlerin adeta neler hissettiğini ve neler yaşadığını anlatmakta büyük katkı sağlarlar. Meydanlarda kùltürel özellikler 1970 ve 80'lerde kentlerde üretime dayalı ekonominin hızla düşüğe geçmesinden sonra iyice belirginleşmiştir. Eski kentler, sanayileşmeden kaçış süresinde ekonomilerini tekrar düzenleyerek malların üretiminden (otomobil ve dayanıklı tüketim mallarından hazır giyim veya oyuncak gibi hafif üretime kadar), hizmet ve etkinlik üretimine (etkinlik, sosyal aktivite, boş zaman ve kùltür aktiviteleri) dönmüşlerdir. Günümüzde sembolik ve kùltürel nesnelerin üretimi dayanıklı tüketim malları kadar karlı olmaya başlamıştır (Jan Lin, Christopher Mele,2005). “Kùltür ile ilgili analizler ekonomi-politik veya sınıfa-dayalı düşünce tarzını aşmıştır. Zukin ve Gottdiener şunu hatırlatmıştır: birey ve gruplar, alışveriş ettikleri, sosyalleştikleri ve yaşadıkları, çalıştıkları, paylaştıkları yerlerde anlam ve hatıra bırakırlar, dolayısı ile şehri de şekillendirirler”(Jan Lin, Christopher Mele,2005).

Meydan satıcıları meydanların kùltürel değerlerini bilir ve bu değerler üzerinden gelir elde etmeye çalışırlar. Örneğin o meydanda bulunan bir anıtın veya tarihi bir sanat eserinin minyatürlerini pazarlayabilirler. O meydandaki ziyaretçilerin hangi sosyo kùltürel etkinlik için orda bulduklarını tahmin edebilirler.

BÖLÜM 3

3. DÜNYA' DA VE TÜRKİYE'DE MEYDANLAR

3.1 Dünya'da Meydanlar

Kentsel dönüşüm olgusunu daha iyi anlamak için meydanlar için yapılan uygulamaları incelemek gerekmektedir. Bu bölümde dünyada gerçekleştirilen kentsel dönüşüm uygulamaları incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Avrupa'da İngiltere ve Almanyadaki kentsel dönüşümün örnekleri aşağıda değerlendirilmiştir.

3.1.1 Trafalgar Meydanı (İngiltere)

Trafalgar meydanı, İngiltere'nin Londra şehrindeki en canlı ve bilinen kamusal alanlarından bir tanesidir. 1805 yılında Trafalgar savaşının anısına düzenlenmiş bu meydan, çağımızda siyasi buluşmalar, yeni yıl kutlamaları, sivil toplum kurumlarının çalışmaları ve benzeri aktivite ve toplantıların gerçekleştiği bir odak noktasıdır. Trafalgar meydanı trafik yolları ile çevreli bir ada gibi planlanmış olması, daima yaya geçişlerini ve meydan ile insanların ilişkisini engelleyici bir unsur olmuştur. Bu durum meydanın tarihi önemini ve niteliğini kaybetmesine sebep olurken aynı zamanda kent insanının ve ülkeye gelen turistlerin meydanı kullanma eğilimini azaltmıştır (Nilüfer, 2014).Meydanın herkes tarafından rahat ulaşılabilir olması, meydanın tüm mekanlarının belli ölçüde kullanılmasının sağlanması, sene içinde meydanın kentliler ve turistlerce günlük kullanımının sağlanması için kentsel dönüşüm projesi oluşturulmuştur. Dönüşümün diğer amaçları arasında meydanın ana kamusal alan

olarak planlanması, bina, heykel ve boş alanlarla mekansal ahengin oluşturulması ve mekanı eğlenceli, kullanabilir, çağdaş kentsel organizasyonları ile hareketlilik kazandırılmasının sağlanmasıdır (Özer, 2010). Dönüşümün örgütlenmesiyle birlikte kamu, özel sektör ve sivil toplum kolları entegre olarak çalışmışlardır. 1996'da Westminster Şehir Konseyi ve Büyük Londra Otoritesi, dönüşümü başlatmışlardır.

Daha sonra Kùltür, Medya ve Spor Departmanı (DCMS), İngiliz Mirası (EH), ve Londra Hükümet Ofisi'nin oluşturduğu komite dönüşümü sürdürmüşlerdir. Projeyi Londra Ulaşım İdaresi ve Heritage Lotter Fund dönüşüm ekonomik sorunlarını çözmüşlerdir (Acar, 2014). Trafalgar alanındaki taşıt trafiği ve insan trafiği arasındaki problemlerin giderilmesi ile alanın sosyal etkinliklere de zemin oluşturmak dönüşümün temel amacı olarak belirlenmiştir ve tüm planlamalar, uygulamalar bu çerçevede yürütölmüştür (Kara, 2011).

3.1.2 Potsdam Meydanı (Almanya)

Potsdam alanı Avrupa'nın en ünlü meydanlarından bir tanesidir. Potsdam meydanı Almanya'nın başkenti olan Berlin'de bulunmaktadır. Potsdam meydanı, savaş sürecinde neredeyse yok olma durumuna gelmiştir ve savaş neticelendikten sonra da doğu ve batı Almanya'nın kesiştiği noktada kalarak ikiye bölünmüştür. Potsdam meydanı, II. dünya savaşı öncesi oldukça önemli bir meydan olarak kullanılmış olduğu düşünülerek alanın yitirdiği değeri geri kazandırılması adına kentsel dönüşüm çalışmaları yapılmıştır. Dönüşüm çalışmalarında örgütlenme modeli uygulanarak özel sektör idare merkezli model tercih edilmiştir. Dönüşüm planı kapsamında özel sektöre alanın bir bölümü parsel parsel satılmıştır. Satış ile özel sektörün alana olan ilgisi arttırılmıştır. Kamu otoritesi ise; yönlendirme ve denetim fonksiyonunu üstlenmiştir. Sivil toplum örgütleri ise halkın sözcüsü konumunda geçerek dönüşüm sürecinde aktif rol almışlardır (Acar,2014). Potsdam Meydanı kentsel dönüşüm uygulamaları kapsamında 3500 kişilik sinema salonu, mağaza, restoran, kafe, tiyatro ve otel gibi ekonomik aktiviteyi sağlayıcı alanlar oluşturulmuştur. Meydan bu aktivitelerin yanında ayrıca konut alanlarına da ev sahipliği yapacak şekilde planlanmıştır (Gönençer, 2009).

Şekil 3.1: Kerem, Öztürk. Z. (Fotoğraf)Berlin Potsdam Meydanı Metro Çıkışı, 2018

Şekil 3.2: Kerem, Öztürk. Z. (Fotoğraf) Berlin Potsdam Meydanı, 2018

3.2 Türkiye’de Meydanlar

Türkiye’deki meydanlarla ilgili belirtilmesi gereken ilk gerçeklerden biri, İslam coğrafyasında meydan fikrinin olmadığıdır. Siyasi ve sosyal yaşam, erkekler tarafından camiye çevreleyen avlu, ticaret alanları ve çarşıda yaşanmıştır (H.Sanem Altınçekiç,2000).

Kökleri M.Ö. 6800'e dayanan Türk kentlerinin İslam'ın kabulünden sonra Anadolu'da gelişmesi "yönlendirici ilkeler" olmadığından organik olarak gerçekleşmiştir. Bu kentler merkezin ortasında yer alan "Cuma Camisi" ve ona bağlı serbest pazar yerinin etrafında gelişmiştir. Selçuklu döneminde yeniden düzenlenen kent merkezlerinin imarı sırasında öncelik saray, medrese, cami ve hamam inşasına verilmiştir. Bunları vakıflar vasıtasıyla yaptırılan okul, kitaplık, cami, hastane, han, çeşme, vb. izlemiştir (Eyüp G. İsbir,2005).

Osmanlı'da,batılı örnekler gibi meydanlar bulunmamaktadır. Çünkü Osmanlı'nın kapalı sosyal yaşamında meydanlara gerek yoktu. Kentler cami, han, hastane gibi mekanların inşasıyla gelişiyor, bu yapıların aralarında bahçeli evler bulunuyordu. Meydanlar genellikle cami avlularında bulunurdu ve medrese, kütüphane, gibi mekanlar ile çevriliydi. Mahallelerde de genellikle çeşmenin bulunduğu küçük meydancıklar, bu meydancıkların etrafında ise mahallenin kahvesi, okul, hamam, cami gibi mekanlar vardı. Ancak bunlar batılı anlamda, sosyal yaşamın yoğunlaştığı meydanlar değildi. Ayrıca dini inançlar resim ve heykel gibi sanat eserlerini yasakladığı için meydanlarda anıtlar veya herhangi başka semboller de yoktu. Bizans döneminden kalan birçok meydan üzerlerine mahalleler inşa edilerek yok oldu. Osmanlı'da At Meydanı olarak anılan Bizans döneminden kalma Hipodrom ve Sultanahmet Meydanı resmî törenlere veya padişah ailelerinin özel günlerindeki kutlamalar için kullanıldı. Osmanlı'nın son döneminde Beyazıt Meydanı ucuz alışveriş imkanı sağlayan ahşap baraka dükkanlarla doluydu. Bu meydanlar bugün tarihi değerleri muhafaza edilerek turistik amaçlı kullanılmaktadır (URL-3).

Turistik ziyaretçiler çoğaldıkça daha çok Meydan Satıcısı için gelir fırsatı artar. Batılı anlamda meydanların inşası, ulus devlet kimliğini yansıtacak şekilde Cumhuriyet'in kurulmasıyla başlamış ve hız kazanmıştır. Yine de ülkemizde çağdaş yaşamı temsil eden meydan sayısı azdır. Bunlardan ilki Taksim Meydanı'dır. Üsküdar Meydanı, Ankara Ulus Meydanı, Ankara Kızılay Meydanı, İzmir Konak Meydanı, İzmir Alsancak Meydanı üç büyük kentimizdeki meydanlar arasındadır. "Türkiye'de 1950'li yıllardan itibaren kentsel mekanlar; tasarımın ekonomik rasyonellik baskısı altında kalmakta ve geçmişteki Anadolu kentlerinin kent imgesinin (kenti tanımlayan öğeler olarak meydan, sokak, avlu, insan ölçeği) ve kent kültürünün (kentlilik, kentli olma bilinci ve kentte yaşanan değerler, gelenek, görenek) unutulmasıyla kimliksiz, niteliksiz ve benzer karakterde mekanlar ortaya çıkmaktadır. Bu nedenlerden dolayı

kent meydanları, tarih boyunca kentlerimizin kimliğini ve kişiliğini ortaya koyan önemli bir kentsel yaşam odağı iken günümüzde taşıt meydanları veya otopark olarak kullanılarak özgün değerlerini yitirmişlerdir.

Türkiye’de Farklı Şehirlerde Bulunan Meydan Örnekleri:

Konak Meydanı (İzmir), Sultanahmet Meydanı (İstanbul), Saburhane Meydanı (Muğla), Hükümet Konağı Meydanı (Kastamonu), Orhangazi Meydanı (Bursa), Prominand Alanı (Amasya), Mevlana Meydanı (Konya), Balıklıgöl ve Dergah Platformu Meydanı, (Urfa), Alaçatı Meydanı (İzmir), Birgi Meydanı (İzmir), Cumhuriyet Meydanı (Kars).

Günümüzde ise ülkemiz kentlerinde kaliteli kentsel mekanların eksikliği, yerel yönetimlerin daha önemli gördüğü sorunlar nedeniyle hep göz ardı edilmiştir. Ancak son yıllarda birçok kentimizde belediyecilik anlayışının; sadece ulaşım ve altyapıya yönelik bir mühendislik anlayışı olmadığı benimsenerek kentlere kimlik-kişilik kazandıracak ve kentsel yaşam kalitesini yükseltecek projeler üretilmeye başlanmıştır (Mehmet Nazım Özer, Mustafa Asım Ayten,2005).

Şekil 3.3: İzmir Konak Meydanı (2016)

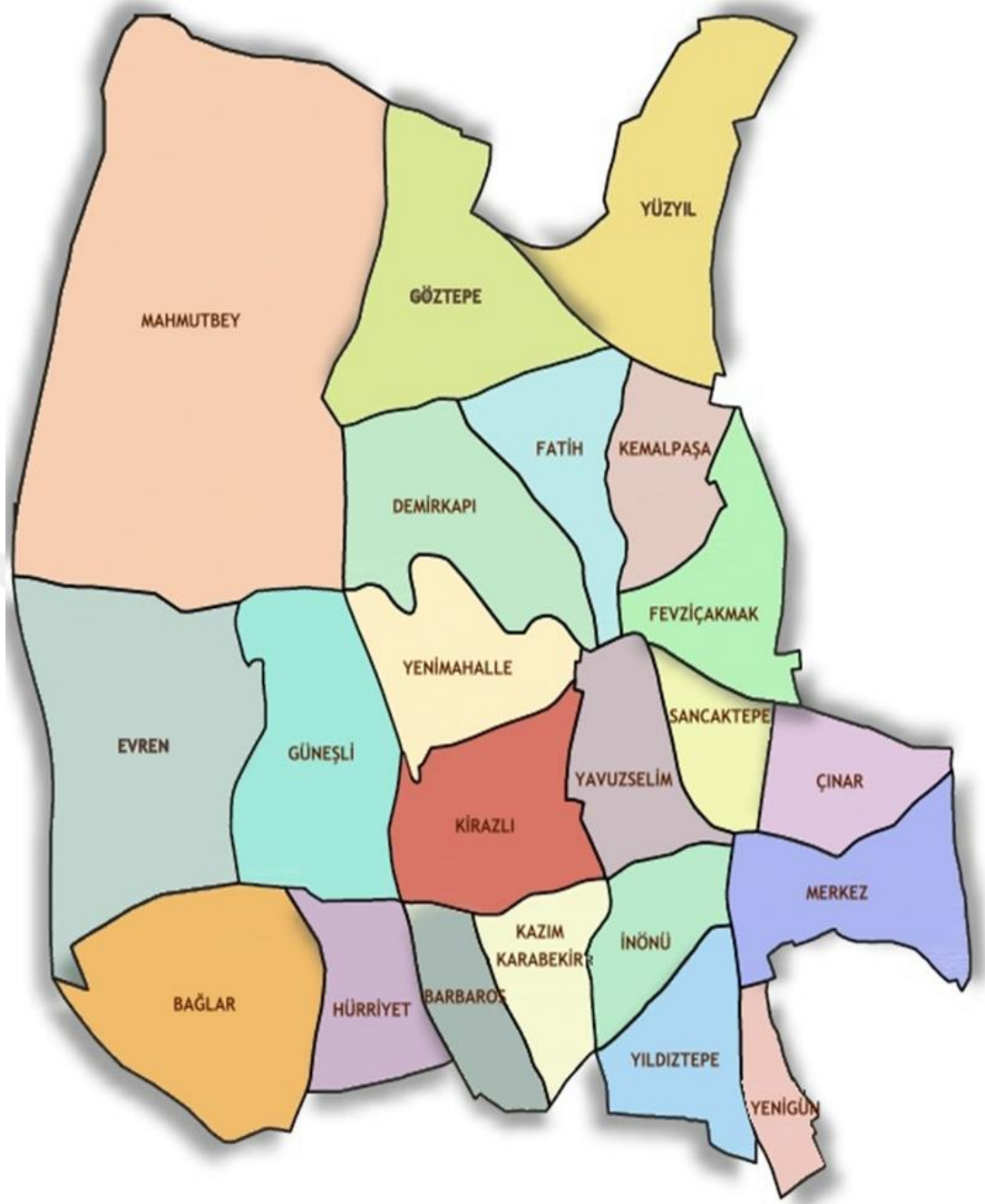

Şekil 4.2: Bağcılar İlçesi ve Çevre İlçeleri

Bağcılar demografik ve iktisadi açıdan kentsel karakterli bir yapıya sahiptir. Bağcılar Metropol alan ölçeğinde bir hedef olarak benimsenen Merkezi İş Alanı (MİA) fonksiyonlarının tarihi çekirdeğin uzağında çeşitli bölgelerde oluşturulması (desantralizasyon) açısından, konumlanmaya başlamıştır. İlçenin faal nüfusu, ilçe merkezinin dışındaki büyük sanayi kuruluşlarında olduğu kadar Bağcılar İlçesinin bütün semtlerine yayılmış, küçük atölyelerde imalathanelerde çalışmaktadır.

4.2 Bağcılar İlçesi İdari Yapısı

İstanbul'un Avrupa kesiminde, Çatalca yarımadasında yer alan Bağcılar ilçesi, 1950 yıllarına kadar seyrek yerleşimli bir köy durumunda iken, 1960 yıllarda gecekondulaşma olgusunun başlaması ile hızlı bir nüfus artışına sahne olmuştur. 1981 yılına kadar Bakırköy ilçesi içinde bağımsız bir belediye iken 1981 yılında yapılan düzenleme ile önce Bakırköy İlçesi'nde İstanbul Belediyesi'ne bağlı dört şube müdürlüğünden Güngören'e bağlanmıştır. Daha sonra 1984'de bütün şube müdürlükleri ile yeniden Bakırköy Belediyesine dahil edilen Bağcılar, 3 Haziran 1992'de yürürlüğe giren 3806 sayılı yasa uyarınca Mahmutbey, Kirazlı ve Güneşli semtlerinin de birleşmesi ile Bakırköy' den ayrılarak bağımsız bir ilçe statüsünü kazandı.

Şekil 4.3: Bağcılar İlçesi Mahalleleri

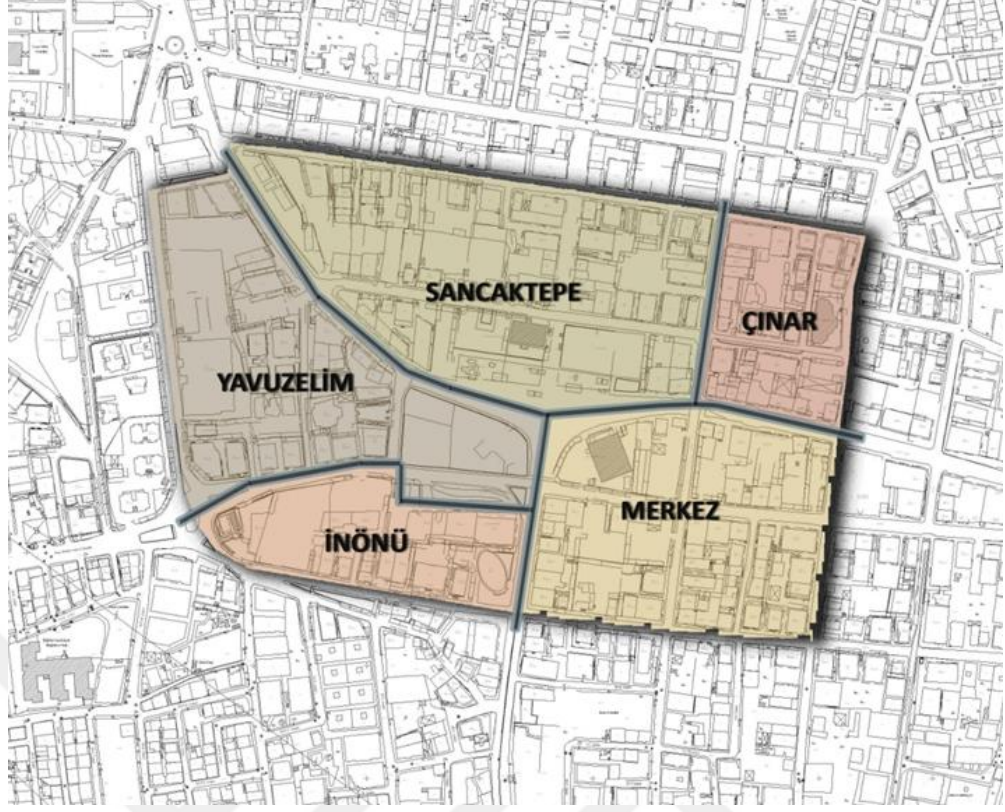
Bağcılar ilçesi mahalle bölüntüleri yukarıdaki haritada gösterildiği şekildedir. Toplam 22 mahallesi bulunan ilçede, mahalleler aşağıda yer aldığı şekilde sıralanmıştır:

1. Merkez mahallesi
2. Bağlar mahallesi
3. Barbaros mahallesi
4. Çınar mahallesi

5. Demirkapı mahallesi
6. 15 Temmuz mahallesi
7. Kirazlı mahallesi
8. Fevzi Çakmak mahallesi
9. Hürriyet mahallesi
10. Güneşli mahallesi
11. Göztepe mahallesi
12. İnönü mahallesi
13. Kazım Karabekir mahallesi
14. Kemalpaşa mahallesi
15. Yüzyıl mahallesi
16. Mahmutbey mahallesi
17. Sancaktepe mahallesi
18. Yavuz Selim mahallesi
19. Yenimahalle mahallesi
20. Yenigün mahallesi
21. Yıldıztepe mahallesi
22. Fatih mahallesi

4.3 Çalışma Alanının Konumu

Çalışma alanı, Bağcılar ilçesinin kısmen doğusunda, beş mahallenin kesişme noktasında yer almaktadır. Bu mahalleler sırası ile Yavuzselim, Sancaktepe, Çınar, Merkez ve İnönü mahalleleridir.

Şekil 4.4: Çalışma Alanı İçerisinde Kalan Mahalleler

Ana ulaşım akslarının kesişme noktası olan (Birlik Caddesi, Bağcılar Caddesi ve İstanbul Caddesi) ve geçmişte bir kavşak noktası olan çalışma alanı, Aksaray-Kirazlı Metro Hattının (M1b) hizmete girmesi ile, Bağcılar istasyon alanı olarak düzenlenmiş, kavşak ve yollar kapatılarak, metro giriş-çıkışlarının yer aldığı bir meydana dönüştürülmüştür. Ana ulaşım akslarının birleştiği kavşağın kapatılması, ulaşımı kesintiye uğratmış, alanda yeni bir ulaşım ve yol düzenlemesi gerekliliği doğmuştur.

Bağcılar meydanı, çevresinde yer alan yapı adaları ve ulaşım düzenlemesinin yapılacağı alan yaklaşık 22 hektar büyüklüğünde olup, meydan çevresindeki ana yol bağlantıları ile sınırlandırılmıştır. Çalışma alanı güneyden 24. Sokak ve devamında yer alan 27. Sokak ile, batıdan Birlik Caddesi ile bir kavşak ile birleşen 26/1.Sokak ile, kuzeyden Birlik Caddesine bağlanan 2.Sokak ,devamında 11. Sokak 5/2. Sokak ile, doğudan ise İstanbul Caddesini dik keserek inen 6.Sokak ve devamında 2.Sokak ile sınırlanan alandır.

Şekil 4.5: Çalışma Alanının Konumu

4.4 Bağcılar İlçesi Ulaşım Bağlantıları

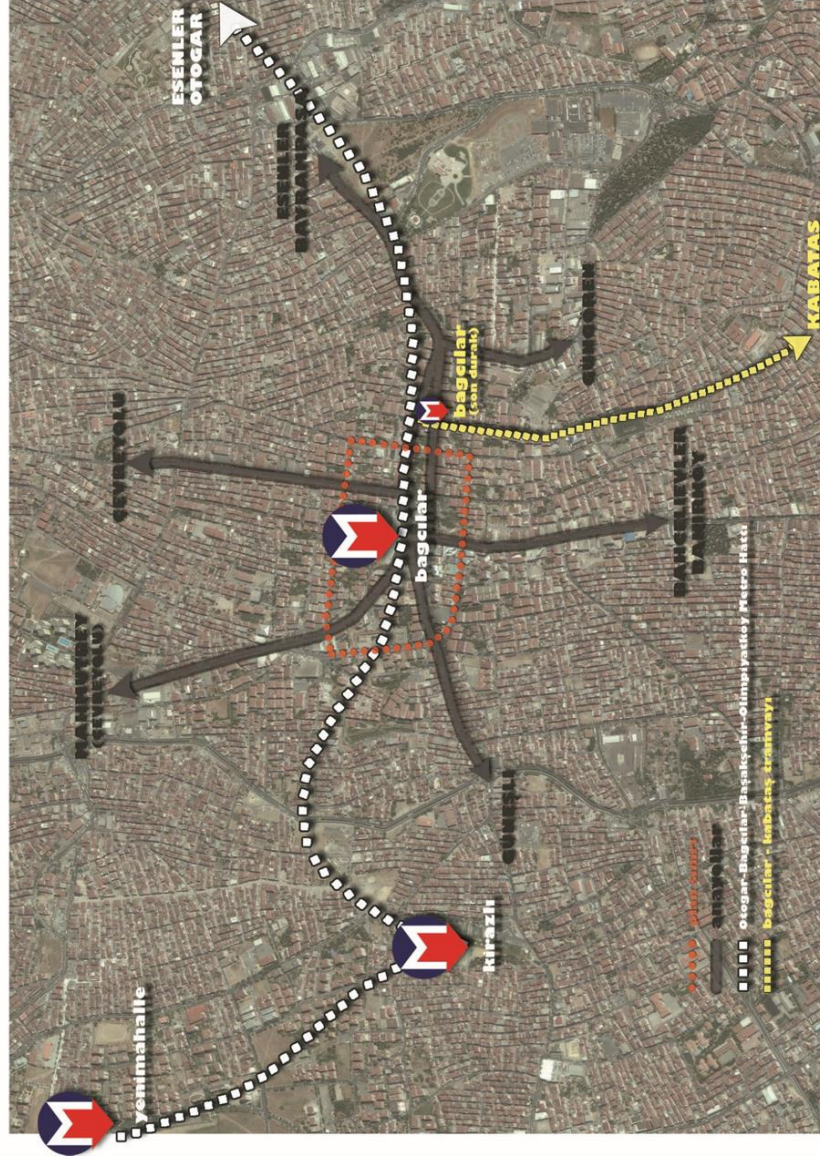
Çalışma alanının yer aldığı Bağcılar ilçesi ve yakın çevresi değerlendirildiğinde bölgenin önemli ulaşım sistemlerini karayolunun oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca Bakırköy ilçesi sınırları dahilinde kalan ve 2019 yılında kapatılan Atatürk Havalimanına ulaşan metro hattı ve buna Zeytinburnu'nda entegre olan Bağcılar-Kirazlı Metrosu ile erişilebilirlik açısından bölgeye avantaj sağlamaktadır.

Şekil 4.6: Bağcılar İlçesinin İstanbul Ulaşım Ağındaki Konumu

Bağcılar ilçesinin kuzeyinde yer alan ve doğu-batı yönünde uzanan TEM otoyolu, İstanbul Metropolen Alanında olduğu gibi bölge içinde önemli karayolu ulaşım aksıdır. D-100 karayolu ve TEM otoyolu bağlantısını sağlayan ve önemli bir ulaşım aksı olan Basın Ekspres yolu da ilçenin batı sınırından geçmekte ve alana erişimi sağlamaktadır.

İlçenin ana ulaşım akslarını, güneyde Bahçelievler ile kuzeyde TEM otoyolu Mahmutbey Kavşağı'na bağlanan Mehmet Akif Bulvarı, yine güneyde Mahmutbey Caddesini takiben İnönü Caddesi'nden TEM Mahmutbey Köprüsü'ne bağlanılır. Sahanın batı sınırında ise, Yeşilköy-Mahmutbey Ekspres yolu bulunmaktadır.

Şekil 4.7: Çalışma Alanı Yakın Çevresi Ulaşım Bağlantıları

Çalışma alanını oluşturan Bağcılar Meydanı ve çevresinin kent bütünü ile olan ulaşım bağlantıları incelendiğinde, alanın kente karayolu yanı sıra, raylı sistemler ile de entegre olduğu görülmektedir. Çalışma alanı, önemli yol bağlantılarının yer aldığı bir kavşak noktasındadır. Haritadan da görüleceği üzere, Mahmutbey-TEM bağlantısı, Esenler, Bayrampaşa, Güngören, Bahçelievler ve Güneşli yönlerinden gelen yollar, Bağcılar Meydanında kesişmekte ve bir kavşak noktası oluşturmaktadır. Ancak bu noktada yer alan kavşak, Bağcılar Metro İstasyonu' nun açılması ile meydan olarak düzenlenmiş ve işlevini yitirmiştir. Kavşak noktasının kaldırılması ile, alan ve çevresindeki ulaşım sisteminde ciddi aksaklıklar söz konusu olmuştur.

Alana erişimi sağlayan diğer önemli ulaşım sistemi ise raylı sistemlerdir. Bunlardan ilki, etaplar halinde hizmete açılan ve 2006 yılında tamamlanan Kabataş-Bağcılar tramvay hattı olup, günde yaklaşık 265.000 (İstanbul Ulaşım AŞ,2006) yolcu taşımakta ve İstanbul' un en yoğun bölgelerinde toplu taşımacılığa büyük katkılar sağlamaktadır. Çalışma alanında tüm ulaşım sistemini değiştiren ana ulaşım kararı/bağlantısı ise 2013 yılında hizmete açılan, Aksaray-Esenler M1B hattının devamı niteliğinde olan Bağcılar-Kirazlı-Başakşehir Metro hattıdır.

Karayolu sistemleri ve karayolunda işleyen toplu taşıma sistemleri le (otobüs ve minibüs hatları) yakın çevresi ve komşu ilçelerine erimi sağlanan Bağcılar ilçesi' nde, tramvay, özellikle de metro hattının hizmete girmesi ile yerleşmenin İstanbul kent bütünü ile entegre olması sağlanmış, ilçe erişilebilirlik açısından oldukça önemli bir konuma sahip olmuştur.

4.5 Kentsel Alan Kullanımı

Çalışma alanında tamamen görsel olarak yapılan yorumlara dayanan bina tespitinde toplam 223 adet bina üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Tespit çalışmasının sonucunda alansal arazi kullanımı, bina fonksiyon, bina yapım cinsi, bina nitelikleri ve bina kat adetleri analizleri aşağıdaki başlıklar altında incelenmektedir.

4.5.1 Arazi Kullanım ve Yapısal Analizler

a. Alansal Arazi Kullanımı

Bina tespitinden elde edilen ve alanın genel karakteristik özelliklerini tanımlayan arazi kullanım çalışmasına göre, çalışma alanını oluşturan Bağcılar Meydanı ve çevresinde, arazi kullanım değerinde de ilk sırayı yaklaşık 65.312 m² alansal büyüklük ile Meydan ve çevresindeki yollar almaktadır. Yapılan çalışmanın ana çıkış noktasını meydana getiren Bağcılar Meydanı, çalışma alanının tümü içerisinde de alansal olarak ilk sırayı almakta olup, tüm alanının yaklaşık % 30' unu kapsamaktadır. Çalışma alanı konumu itibarı ile yoğun bir ticaret fonksiyonu barındırmaktadır. Ticaret fonksiyonuna zemin katlarda yoğun olarak rastlanmakla beraber, kısmen üst katlarda da rastlanmaktadır. Zemin katlarda ticaret, üst katlarda konut fonksiyonuna sahip yapıların yer aldığı alanlar toplamda 54434,08 m² büyüklüğe sahip olup, toplam çalışma alanı içerisindeki oranı %24,74' dür. Yoğun ticaret fonksiyonunun hakim olduğu çalışma alanında, saf ticaret fonksiyonuna sahip alanların toplamı 17631,74 m² olup, konut + ticaret fonksiyonundan sonra alansal olarak % 8,01 oranına sahiptir. Konut alanları ise toplam alan içerisinde 17123,40 m² alana sahip olup, toplam arazi kullanımını içerisindeki oranı yaklaşık %7,78' dir.

Tablo 4.1: İşlev- Arazi İlişkisi

ALANSAL ARAZİ KULLANIMI	ALAN (m ²)	ORAN(%)
TİCARET	17631.74	8.01
TİCARET+KONUT	54434.08	24.74
KONUT	17123.4	7.78
KONUT+DEPO	687.47	0.31
KONUT+KÜÇÜK SANAYİ	1698.66	0.77
KÜÇÜK SANAYİ	4163.39	1.89
DEPO	1415.74	0.64
DİNİ TESİS	3135.09	1.43
RESMİ KURUM	3080.93	1.40
SAĞLIK TESİSİ	3878.47	1.76
SOSYAL TESİS	3128.8	1.42
ÖZEL EĞİTİM TESİSİ	2867.6	1.30
MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	2842.41	1.29
YEŞİL ALAN	1694.74	0.77
TRAFO	841.22	0.38
AÇIK OTOPARK	5938.2	2.70
BOŞ (KULLANILMAYAN BİNA)	2957.91	1.34
BOŞ ALAN	26865.2	12.21
İNŞAAT	302.32	0.14
YOL VE MEYDAN	65312.63	29.69
TOPLAM	220000	100.00

Şekil 4.8: Alansal Arazi Kullanımı

Çalışma alanı ağırlıklı olarak ticaret ve konut fonksiyonuna sahip olmakla birlikte, merkez niteliği taşıması nedeni ile çeşitli sosyal donatı alanlarını da içermektedir. Bağcılar Meydanında yer alan ve bir anlamda meydanı tanımlayan dini tesis alanının büyüklüğü 3135,09 m² dir. Resmi kurum alanlarının büyüklüğü 3080,93 m², Meydan ve çevresinde yer alan eğitim tesisleri alanının büyüklüğü 5710 m² dir. Çalışma alanı içerisinde açık otopark alanı olarak kullanılan alanlar toplam alanının % 2,70' ini oluştururken, boş alanlar ise 26865,2 m² dir.

b. Yapısal Arazi Kullanımı

Binaların fonksiyon analizi yapılırken zemin kat ve üst katlar ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Çalışma alanında yapılan arazi tespit çalışması sonucunda; zemin katlarda ticaret fonksiyonunun yoğunlukta olduğu ve bu ticaret kullanımının saf ticaret fonksiyonu olduğu gibi, ticaret+konut, ticaret+ofis, ticaret+depo ve küçük sanayi kullanımıyla da karma olarak yer aldığı görülmektedir. Bu kullanımlar ile görülmektedir ki, Bağcılar Meydanı ve çevresi bir ticari merkez niteliği taşımaktadır.

Çalışma alanında yapılan arazi tespit çalışmaları neticesinde alanda toplam 233 adet bina olduğu saptanmıştır. Bu binaların zemin katlarında yer alan fonksiyonlarına göre dağılımları incelendiğinde ise; toplam binaların %53,36' sının ticaret fonksiyonuna sahip olduğu görülmektedir. Ticaret fonksiyonu ile birlikte, ofis, küçük sanayi, depo gibi karma fonksiyonlar içeren toplam 9 adet bina tespit edilmiş olup, toplam içerisinde bu binaların oranı ise %4,04' tür. Zemin katında konut fonksiyonuna sahip binalar ağırlıklı olarak çalışma alanının batı kesimlerinde, Bağcılar Meydan'ının görece dış çeperlerinde kalmaktadır. Zemin katında konut fonksiyonuna sahip binalar toplamda 30 adet olup, toplam binaların % 13,45' ini meydana getirmektedir.

Bir alt merkez niteliğinde olan Bağcılar Meydanı ve çevresinde donatı alanları da yer almaktadır. Çalışma alanında yer alan Resmi Kurumlara ait binalar, Emniyet Müdürlüğü' ne ait birimler, Bağcılar Belediyesine ait birimler yer almakta olup, toplamda 4 adettir. Resmi kurum alanlarının dışında 5 adet sağlık tesis alanı (özel hastane, aile çocuk sağlığı merkezi), 2 adet sosyal tesis alanı (Bağcılar Belediyesine ait kadın ve aile sanat merkezi), 2 adet özel eğitim tesis alanı ve 1 adet meslek ve teknik lise bulunmaktadır. Bağcılar Meydanı üzerinde bulunan Dini Tesis alanı ise, meydanı tanımlar nitelik ve konumda yer almaktadır.

Tablo 4.2: Zemin Kat Fonksiyon Analizi

ZEMİN KAT FONKSİYON	ADET	ORAN(%)
TİCARET	119	53.36
TİCARET+KONUT	14	6.28
TİCARET+OFİS	3	1.35
TİCARET+DEPO	2	0.90
TİCARET+KÜÇÜK SANAYİ	3	1.35
TİCARET+KONUT+OFİS	1	0.45
KONUT	30	13.45
KONUT+DEPO	2	0.90
KONUT+OFİS	1	0.45
OFİS	3	1.35
KÜÇÜK SANAYİ	4	1.79
KÜÇÜK SANAYİ + DEPO	2	0.90
DEPO	4	1.79
DİNİ TESİS	1	0.45
RESMİ KURUM	4	1.79
SAĞLIK TESİS	5	2.24
SOSYAL TESİS	2	0.90
ÖZEL EĞİTİM TESİS	2	0.90
MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	1	0.45
TRAFO	5	2.24
BOŞ	14	6.28
İNŞAAT	1	0.45
TOPLAM	223	100.00

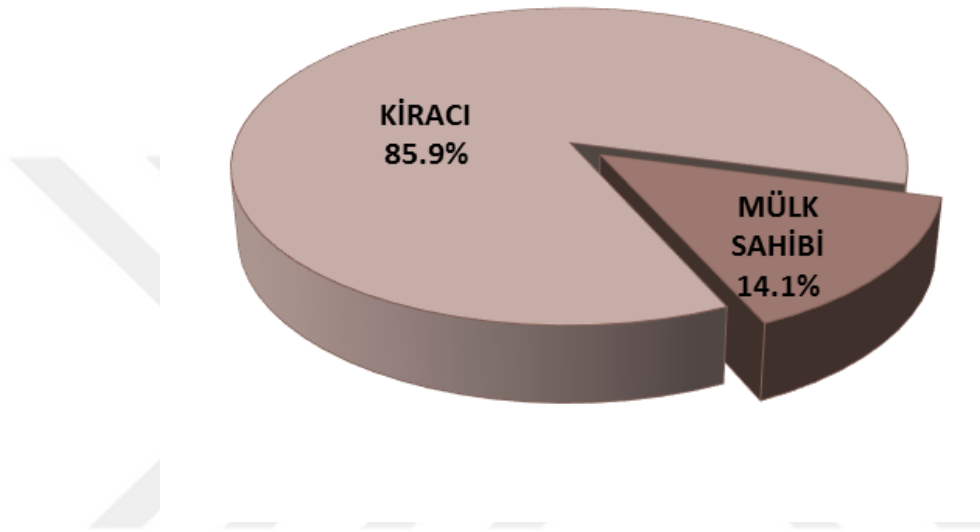
c. Ticaret Alanları

Çalışma alanını oluşturan Bağcılar Meydanı ve çevresi, güçlü ulaşım bağlantıları ve konumu dolayısı ile önemli bir ticaret merkezi niteliğindedir. Bir önceki bölümde alanın arazi kullanımı yapısı incelenirken de görüldüğü üzere, alanda yer alan mevcut yapılar, yüksek oranda ticaret fonksiyonu barındırmaktadır. Kabaca ifade etmek gerekirse, Bağcılar Meydanını çevreleyen ulaşım akslarının üzerinde yer alan binalar genellikle ticaret ve ofis fonksiyonuna sahip, iş merkezi, hanlar, pasajlar vb ticari birimleri kapsamakta iken, meydana dışarıya doğru gidildikçe ticaret fonksiyonunu çoğunlukla zemin katlar ile sınırlandırılmaktadır. Aşağıda yer alan haritadan da görüleceği üzere özellikle çalışma alanının batısında saf ticaret fonksiyonuna sahip yapılar ağırlıktadır. Ticaret fonksiyonunun yer aldığı binalar genellikle, zemin katlarda parkende ticaretin yer aldığı, üst katlarında ise ofis birimlerinin yer aldığı yapılardır. Bu derece yoğun ticaret kullanımına sahip ticaret alanında, ticaret birimlerinin de kullanım ve niteliklerini irdelemek, alandaki ticaret kullanımının profilini çıkartmak

amacı ile nüfusla bağlantılı olarak Bağcılar Belediyesi tarafından toplam 310 ticari birim ile yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak anket çalışması yapılmıştır.

4.6 Mülkiyet Durumu

Çalışma alanında yer alan ticari birimlerin mülkiyet durumu, yapılan yüz yüze görüşmeler neticesinde belirlenmiştir.

Şekil 4.9: Mülkiyet Durumu

a. Ticaret Birimlerinde Çalışanların İkamet Ettikleri Yerler

Planlama alanında yer alan ticari birimlerde çalışanların ikamet ettikleri yerler, ulaşım sistemlerinin kullanımı belirlemek açısından önem taşımaktadır. Bu çalışma neticesinde, planlama aşamasında, ulaşım sistemlerinin ne şekilde çözüleceği, toplu taşıma sistemlerinde gerekli düzenlemelere gidilmesini sağlamak mümkündür.

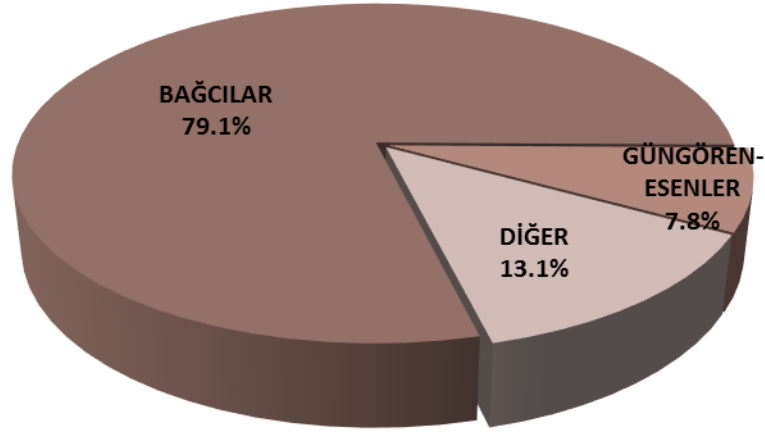
Anket çalışması yapılan ticaret birimlerinde istihdam edilenlerin, ikamet ettikleri yerlerin, İstanbul ilçelerine göre dağılımı aşağıda yer alan tabloda gösterildiği şekildedir.

Tablo 4.3: İstihdam Edilen Nüfusun İkamet Ettiklere Yerlere Göre Dağılımı

Ticaret birimlerinde istihdam edilen nüfusun %79,1'i Bağcılar ilçesinde yaşamaktadır.

İLÇELER	ORAN (%)
BAĞCILAR	79.1
GÜNGÖREN	4.3
ESENLER	3.4
BAŞAKŞEHİR	2.8
BAHÇELİEVLER	2.7
KÜÇÜKÇEKMECE	1.5
GAZİOSMANPAŞA	1.0
ZEYTİNBURNU	0.7
FATİH	0.6
SULTANGAZİ	0.6
AVCILAR	0.4
BAYRAMPAŞA	0.4
BEYLİKDÜZÜ	0.4
EYÜP	0.4
SANCAKTEPE	0.4
BAKIRKÖY	0.3
ESENYURT	0.3
SULTANBEYLİ	0.2
ŞİŞLİ	0.2
ATAŞEHİR	0.1
BEŞİKTAŞ	0.1
BÜYÜKÇEKMECE	0.1
MALTEPE	0.1
ÜMRANİYE	0.1

Çalışma alanında yer alan ticaret birimleri, ağırlıklı olarak günlük ihtiyaçları karşılamaya yönelik nitelikte birimlerdir. Alanda büyük kurumsal şirketler ve/veya sanayi tesisleri yer almamaktadır. Dolayısı ile görece daha küçük ölçekli ticaret birimleri işgücü olarak, çevre yerleşmelerden çalışan istidam etmektedirler. Bunun neticesinde ise çalışanların yaklaşık %80' inin aynı ilçe içerisinde ikamet etmesi durumunu beraberinde getirmiştir. Bağcılar dışında ikamet edenler ise toplam çalışanların %20' si oranındadır. Bu oranın %8' i ise Güngören ve Esenler ilçelerinde ikamet edenlerden meydana gelmektedir. Güngören ve Esenler ise Bağcılar' a komşu olan, ulaşımı oldukça kolay yerleşmelerdir. Yukarıdaki tabloya bakıldığında, İstanbul genelinde Bağcılar ilçesinde istihdam edilen nüfus olduğu görülmektedir. Ancak bu oran toplamda %15'i geçmemektedir.

Şekil 4.10: İstihdam Edilen Nüfusun İkamet Ettiklere Yerlere Göre Dağılımı

Çalışma alanı, Bağcılar Meydanı çevresinde yer alan 5 adet mahallenin birleşme noktasında yer almaktadır. Bu mahalleler Merkez, İnönü, Yavuzselim, Sancaktepe ve Çınar Mahalleleridir. Planlama alanında yer alan ticari işletmelerde istihdam edilen ve Bağcılar ilçesinde ikamet ettiğini beyan eden nüfusun yaşadıkları mahaller ağırlıklı olarak yukarıda sıralanan mahallelerdir. Buna göre elde verilerde görülmektedir ki, nüfusun %23,2'si Merkez Mahallesi'nde, %13,7'si Çınar Mahallesi'nde yaşamaktadır. Sancaktepe Mahallesi'nde ikamet edenler %12,7 oranında, Yavuzselim Mahallesi'nde yaşayanlar ise %8,8 oranındadır. Çalışma alanının yer aldığı Bağcılar İlçesi'nin diğer mahallelerinde yaşayanların oranı ise yukarıdaki tabloda sıralanmıştır. Genel olarak ifade etmek gerekirse, ticari birimlerde istihdam edilen nüfus, çalışma alanına oldukça kolay ulaşma mesafelerinde yaşamaktadır.

Çalışma alanında yer alan ticari birimlerde istihdam edilen nüfusun, alana ulaşım yöntemleri değerlendirildiğinde, toplam çalışanların %44,1'inin yaya olarak iş yerlerine vardıkları görülmektedir. Diğer başlıklarda belirtildiği üzere çalışanlar alanın yakın çevresinde ikamet etmektedir, dolayısı ile ulaşım yönteminin ağırlıklı olarak yaya ulaşımı olarak elde edilmesi olası bir neticedir.

Tablo 4.4: İstihdam Edilen Nüfusun İkamet Ettiklere Mahallelere Göre Dağılımı

MAHALLE	ORAN (%)
Merkez	23.2
Çınar	13.7
Sancaktepe	12.7
Yavuz Selim	8.8
Yenimahalle	6.9
Fevzi Çakmak	5.1
Kirazlı	5.2
Fatih	3.4
Yüzyıl	2.1
İnönü	3.7
Barbaros	1.9
Kazım Karabekir	1.7
Yeniğün	2.4
Demirkapı	1.7
Yıldıztepe	2.1
Göztepe	0.9
Güneşli	1.3
Kemalpaşa	0.6
Hürriyet	0.2
Mahmutbey	0.6

Tablo 4.5: Çalışan Nüfusun Ulaşım Yöntemi

ULAŞIM YÖNTEMİ	ORAN (%)
YAYA	44.1
MİNİBÜS	18.3
ÖZEL ARAÇ	16.9
OTOBÜS	8.9
SERVİS	7.0
TRAMVAY	2.4
METRO	1.9
METROBÜS	0.6

Çalışan nüfusun kullandığı bir diğer ulaşım sistemi ise minibüs hatlarıdır. Çevre mahallelerden Bağcılar meydanına erişimi sağlayan minibüs hatları, alan için önemli bir ulaşım sistemidir. Servis ile iş yerine ulaşımı sağlayan nüfus %7,0 oranındadır. Ancak servis hizmeti genel olarak belli bir çalışan sayısı üzerinde olan ticaret birimleri için kullanılan bir sistem olup, çalışma alanında servis ile ulaşımı sağlayan birim az yer almaktadır. Bunlar genellikle banka, tekstil atölyeleri, hastane gibi çok sayıda çalışan istihdam eden ticari işletmelerdir.

Son yıllarda İstanbul genelinde önemli ulaşım yatırımları sonucunda hizmete açılan tramvay ve metro hatları da Bağcılar Meydanı'na direk ulaşım sağlamaktadır. Ancak yukarıdaki tablo değerlendirildiğinde, çalışmak için alana gelen nüfusun, metro ve tramvay gibi raylı sistemleri kullanma oranı oldukça düşüktür. Bunun nedeni de, çalışma alanında istihdam edilen nüfusun ağırlıklı olarak yakın çevrede ikamet etmesidir. Söz konusu raylı sistem hatları Bağcılar ilçesini İstanbul il geneli ile entegre etmekte olup, yakın çevre ulaşımı için tercih edilmemektedir.

Çalışma alanında ikamet eden nüfusun, çalışmak için gittikleri semtlerin dağılımı ise yapılan yüz yüze hane halkı görüşmeleri neticesinde elde edilmiştir. Çalışan nüfusun iş yerlerinin bulunduğu semtlerin dağılımı aşağıda yer alan grafikte belirtilmiştir.

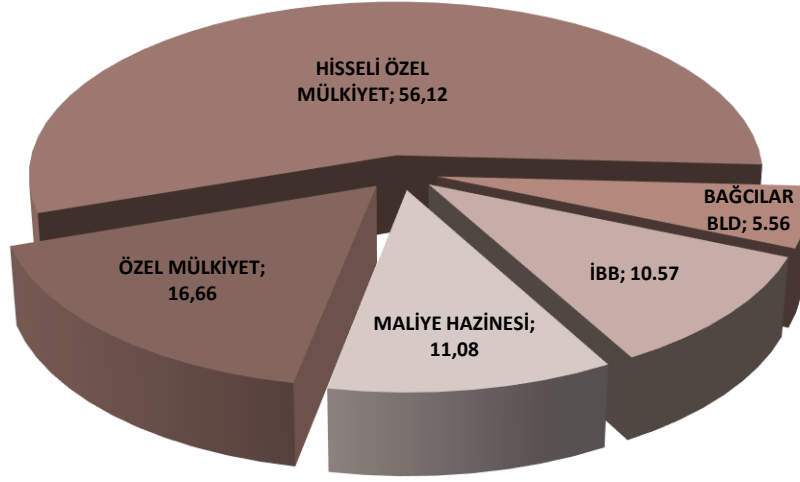
a. Mülkiyet Sahipliği

Bağcılar Belediyesi ve Bağcılar Tapu ve Kadastro Müdürlüğü'nden alınan tapu kayıtları esas alınarak hazırlanan mülkiyet sahipliliği analizine göre; alanda bulunan 258 adet parselin 37 tanesi Bağcılar Belediyesi, 5 tanesi İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 16 tanesi Maliye Hazinesi tasarrufunda bulunmaktadır. Toplam 201 adet özel mülkiyet parselinin ise 148 tanesi birden fazla kişinin ortak tasarrufunda bulunan hisseli özel mülkiyet parsellerinden oluşmaktadır.

Tablo 4.6: Mülkiyet Sahipliliği Dağılımı

MÜLKİYET SAHİPLİLİĞİ	ADET	ORAN (%)
ÖZEL MÜLKİYET	52	20,16
HİSSELİ ÖZEL MÜLKİYET	148	57,36
BAĞCILAR BELEDİYESİ	37	14,34
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	5	1,94
MALİYE HAZİNESİ	16	6,20
TOPLAM	258	100,00

Mülkiyet sahipliliği analizi alansal büyüklükler bazında değerlendirildiğinde ise dönüşüm alanın %5.56'sı Bağcılar Belediyesi, %10.57'si İstanbul Büyükşehir Belediyesi, %11.08'i Maliye Hazinesi, %16,66'sı özel mülkiyet ve %56,12'si hisseli özel mülkiyetten oluşmaktadır.

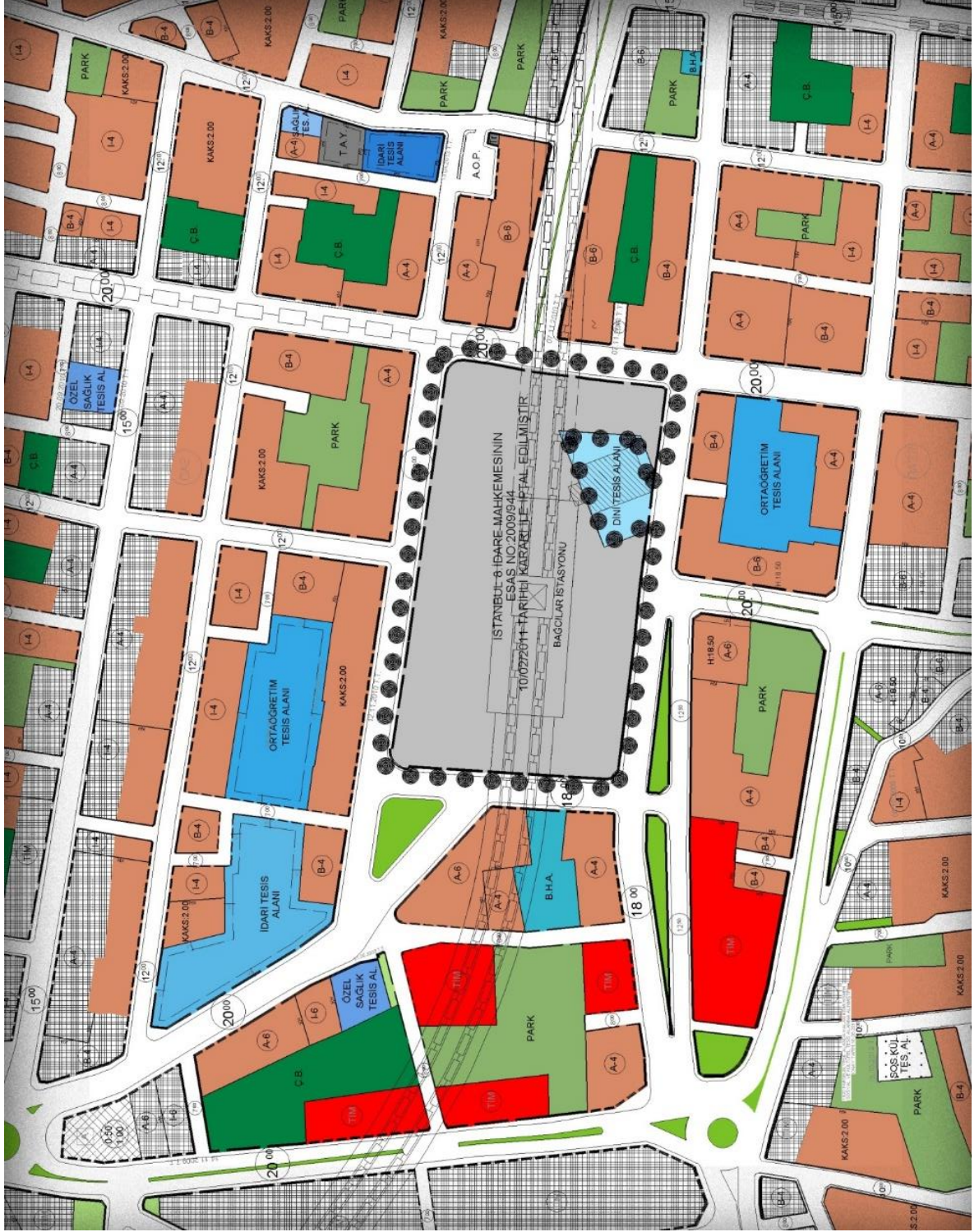

Şekil 4.11: Mülkiyet Sahipliliği Alansal Dağılımı

Kentsel dönüşüm çalışmasına konu olan Bağcılar Meydanı aşağıda yer alan haritadan da görüleceği üzere ağırlıklı olarak Maliye Hazinesi ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi mülkiyetinde yer alan parsellerden meydana gelmektedir. Meydanı çevreleyen yapı adaları incelendiğinde ise, parsellerin ağırlıklı olarak şahıs mülkiyetinde olduğu görülmektedir. Şahıs mülkiyetindeki parseller çoğunlukla hisseli parsellerdir. Yapı adaları içerisinde şahıs parsellerin yanı sıra, Bağcılar Belediyesine ait parsellere de rastlanmaktadır.

Şekil 4.12: Mülkiyet Sahipliliği Analizi

Şekil 4.13: Bağcılar Meydanı ve Çevresinin Onaylı 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı İçerisindeki Konumu

Şekil 4.14: Bağcılar Meydanı “Futbol Seyircileri” (1980)

Şekil 4.15: Bağcılar Meydanı “Belediye Otobüs Hattı Açılışı” (1980)

Şekil 4.16: Bağcılar Meydanı “Belediye Otobüs Hattı Açılışı” (1980)

Şekil 4.17: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2003)

Şekil 4.18: Bağcılar Meydanı ve Çevresi Gösteren Fotoğraf (2006)

Şekil 4.19: Bağcılar Meydanı ve Çevresi Gösteren Fotoğraf (2010)

Şekil 4.20: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2005)

Şekil 4.21: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2018)

Şekil 4.22: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2010)

Şekil 4.23: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2018)

Şekil 4.24: Bağcılar Meydanı ve Çevresini Gösteren Fotoğraf (2018)

Şekil 4.25: Bağcılar Meydanı ve Çevresi Gösteren Fotoğraf (2019)

4.7 Bağcılar Meydanıyla İlgili Değerlendirmeler

Yapılan analitik çalışmalar sonucunda değerlendirmelerin yer alacağı sentez bölümü iki bölümden oluşmaktadır. Bunların ilki çalışmanın amacı ve çalışma alanı ile ilgili analiz çalışmalarının değerlendirilmesi, ikincisi ise plan kararlarını ve kısıtlarını etkileyecek GZFT analizinin (Güçlü yönler, Zayıf yönler, Fırsatlar, Tehditler) yapıldığı bölümdür.

4.7.1 Çalışma Alanına Dair Analiz Verilerinin Özetlenmesi

Çalışma alanını oluşturan 22 hektar büyüklüğündeki, Bağcılar Meydanı ve çevresinin 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında 01/08/2013 tarihinde "Riskli Alan" ilan edilmiştir. Yapılan analiz çalışmalarının amacı, alanın zemin durumu ve üzerinde yer alan sağlıksız yapılaşmadan kaynaklanan risklerden arındırılarak, alanda potansiyeli bulunan her türlü dinamiğin işlevsel olarak ortaya çıkarılmasıdır.

Çalışma alanının yer aldığı Bağcılar ilçesi; demografik ve iktisadi açıdan kentsel karakterli bir yapıya sahiptir. İlçenin faal nüfusu, ilçe merkezinin dışındaki büyük sanayi kuruluşlarında olduğu kadar Bağcılar İlçesinin bütün semtlerine yayılmış, küçük atölyelerde imalathanelerde çalışmaktadır. Çalışma alanı özelinde ticaret birimleri ile yapılan yüz yüze görüşmeler neticesinde, Bağcılar Meydanı ve çevresinde yer alan ticaret birimlerinin %42,1'inin Toptan ve Perakende Ticaret sektörüne ait olduğu belirlenmiştir.

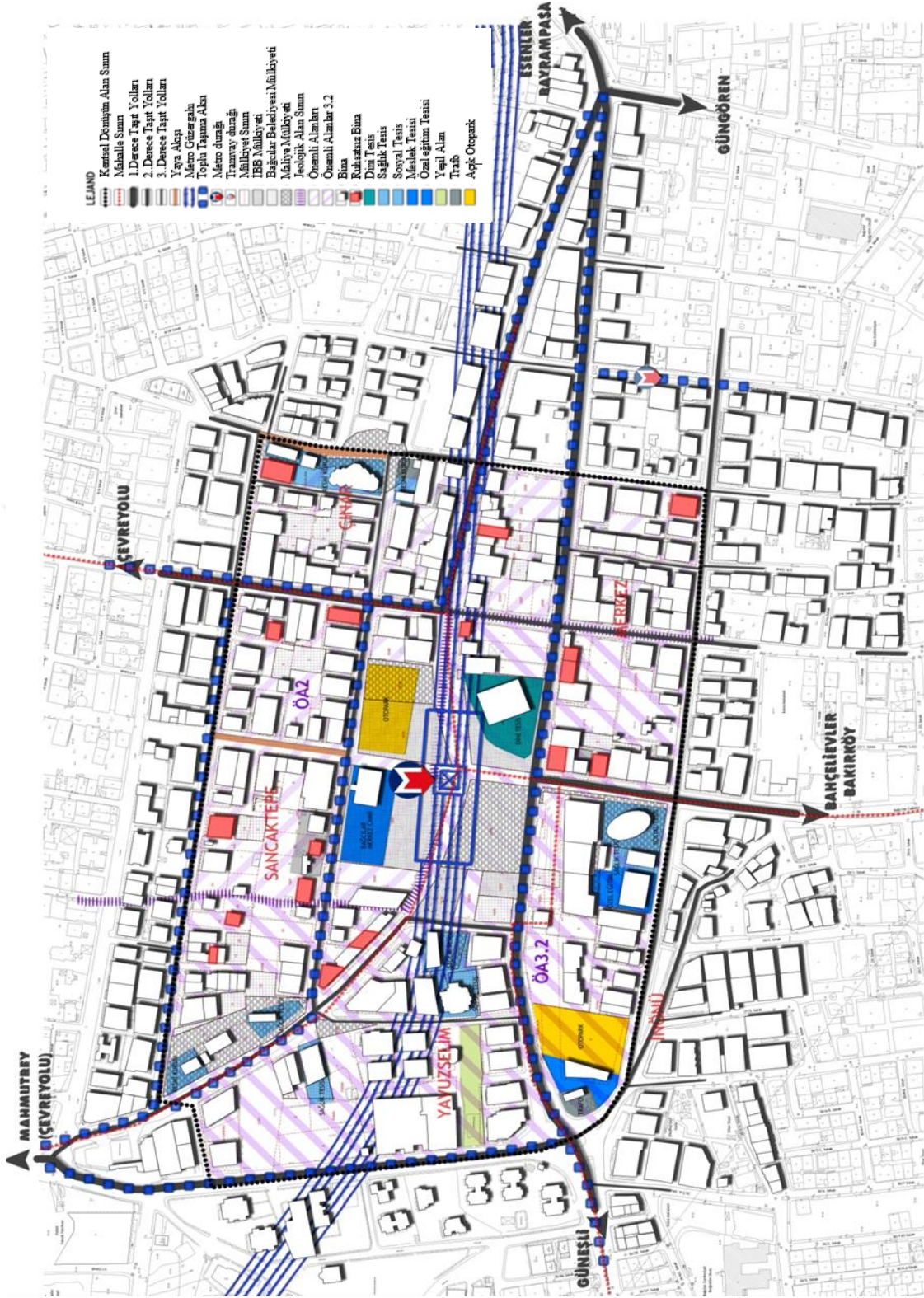
Çalışma alanını oluşturan Bağcılar Meydanı ve çevresinin kent bütünü ile olan ulaşım bağlantıları incelendiğinde, alanın kente karayolu yanı sıra, raylı sistemler ile de entegre olduğu görülmektedir. Çalışma alanı, önemli yol bağlantılarının yer aldığı bir kavşak noktasındadır. Alana erişimi sağlayan diğer önemli ulaşım sistemi ise raylı sistemlerdir. Bunlardan ilki, Kabataş-Bağcılar tramvay hattı, diğeri ise çalışma alanında tüm ulaşım sistemini değiştiren ana ulaşım kararı/bağlantısı ise 2013 yılında hizmete açılan, Aksaray-Esenler M1B hattının devamı niteliğinde olan Bağcılar-Kirazlı-Başakşehir Metro hattıdır.

Bağcılar Belediye tarafından yapılan fiziksel analiz çalışmalarında ticaret birimlerindeki hane halkı ile yapılan anket neticesinde, çalışma alanına dair sorunlar ve beklentiler belirlenmiş olup, yapılacak planlama çalışması için önemli bir veri oluşturmaktadır.

Çalışma alanında mevcut olan birincil sorun, trafik sorunu olup, hep yapılan fiziksel analizlerde, hem de yapılan yüz yüze görüşmelerde ilk sırada karşımıza çıkmaktadır. Önemli ulaşım akslarının kavşak noktası olan alan, Bağcılar Metro İstasyonu'nun hizmete açılması ile Meydan kimliği kazanmış, ancak trafik akışı kesintiye uğrayarak çözümsüz hale gelmiştir.

Görüşmelerin Değerlendirilmesi sonucunda;

1. Meydan ve çevresinde yaşayan ve/veya çalışanlar da trafik sorununu birincil öncelikli sorun olarak tanımlamaktadırlar.
2. Planlama alanı ve çevresinde yaşayan nüfusun, yapılacak olan kentsel dönüşüm çalışmasından ilk beklentisi, alanın sosyal ve kültürel donatı alanları ve yeşil alanlar yönünden zenginleşmesidir.
3. Çalışma alanında yaşayan nüfusun %43,64' ü, Bağcılar Meydanı ve çevresinde park, yeşil alan ve spor alanları gibi aktif yeşil alan kullanımının artışı yönünde beklentiye duymaktadır.
4. Güvenliğin artırılması, meydanın yeşil alan olarak düzenlenmesi, çarpık yapılaşmanın önlenerek konutların yenilenmesi, çevre düzenlemesinin yapılması, trafiğe çözüm üretilmesi, altyapının düzenlenmesi, engelli vatandaşları için kaldırım ve yaya yolu düzenlemeleri gibi talepler ve beklentiler çalışma alanı özelinde dile getirilmektedir.
5. Çalışma alanında, yapılaşmış çevre incelendiğinde, artan ticaret birimleri beraberinde yapı yoğunluğunu da getirmekte olduğu, mevcut durumdaki yapı stoğunun da çok iyi durumda olmadığı, yapılan arazi tespit ve gözlem çalışmalarına dayanarak kentsel mekan kalitesinin oldukça düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir. Analiz çalışmaları, alt yapı ve üst yapı standartlarının son derece yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Anket sonuçları göstermektedir ki, alanda yaşayanlar tüm bu sorunlardan memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Sonuçlara göre yaşayanların büyük bir kısmının planlama çalışmalarından beklentisi yeşil alanlar, parklar, bahçeler, nitelikli sağlık ve eğitim tesisleri yapılmasıdır.

Şekil 4.26: Sentez

4.7.2 Gzft Analizi

Çalışma alanında gerek fiziksel analizler gerekse de hane halkı görüşmeleri ile yapılan sosyal analizler neticesinde, GZFT analizi yapılmıştır. Bu analize göre, alanın güçlü ve zayıf yönleri ile alanda yönelik fırsat ve tehditleri şöyle sıralamak mümkündür:

Tablo 4.7: Gzft Analizi

<i>Alanın Güçlü Yönleri</i>	<i>Alanın Zayıf Yönleri</i>
<ul style="list-style-type: none">• Alanın ilçe içindeki merkezi konumu dolayısı ile, “Meydan” kimliğine sahip olma potansiyeli• Kentsel hizmet alanlarına yakınlığı• Ulaşım bağlantıları açısından, özellikle metro ulaşımının sağlanması ile, kent bütününe entegre, bir kesişme noktasında yer alması• Merkezi ve Yerel Yönetimin, kentsel yaşam kalitesini artırmaya yönelik iradesi• İdarenin plan kararları doğrultusunda yerleşik halkın tamamını gelecekte de burada yaşatma konusundaki kararlılığı• Sakinlerin büyük bölümünün uzun süredir bu alanda yaşıyor olması ve gelecekte de burada yaşama isteğinin belirgin olması	<ul style="list-style-type: none">• Mekansal organizasyonun zayıflığı ve donatı alanlarının yetersizliği (Altyapı, otopark, yeşil alan, vb)• Deprem açısından zayıf zemin yapısı• Yerleşmede yaşayanların ekonomik düzeylerinin yapılabirlik ve erişebilirlik bağlamında standartların altında olması,• Yerleşme alanının çok yüksek nüfus yoğunluğuna sahip olması• Fiziksel dokunun niteliksiz ve kalitesiz oluşu• Mevcut durumdaki ulaşım çözümsüz ulaşım sisteminin, meydan ve yaya ilişkisini kopartır/zedeler nitelikte olması
<i>Alandaki Fırsatlar</i>	<i>Alana Yönelik Tehditler</i>
<ul style="list-style-type: none">• Alana yönelik yeniden yapılanma stratejilerinin yumuşak bir geçiş sürecini benimsemesi ve idarenin bu konudaki kararlılığı• Alan içerisinde afet vb. durumlarda ya da sosyal birleşmeyi artırıcı/destekleyici etkinlikler için “meydan” ın varlığı• Hak sahipliliğine yönelik hukuki problemlerin bulunmaması	<ul style="list-style-type: none">• Deprem ve diğer afetler• Sürekli göç alması ve nüfus artışının aynı ivme ile gerçekleşmesi• Gayrimenkul geliştirme stratejilerinin toplumsal odaklı olmama riski.

4.7.3 Amaç ve Hedefler

Planlama Alanı Bağcılar ilçesi, Merkez, Sancaktepe, Çınar, Yavuzselim ve İnönü Mahallelerinin birleşim noktasında yer alan, çevresi ile birlikte 22 hektar büyüklüğe sahip Bağcılar Meydanı ve Çevresini kapsayan alandır. Söz konusu alan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında "Riskli Alan" Bakanlar Kurulu'nun 01/08/2013 tarihinde "Riskli Alan" ilan edilmiştir.

Şekil 4.27: Bağcılar Meydanı "Riskli Alan" İlan Edilen Alan Sınırı

Yapılacak planlama çalışmasının amacı, yukarıda tanımlanan alanın zemin durumu ve üzerinde yer alan sağlıklı yapılaşmadan kaynaklanan risklerden arındırılarak, alanda potansiyeli bulunan her türlü dinamiğin işlevsel olarak ortaya çıkarılmasıdır. Bu bağlamda; altyapısı tamamlanmış, gerekli sosyal donatısı bulunan sağlıklı, güvenli yaşam alanı oluşturulmasına yönelik uygulama çalışmalarında, sürdürülebilirliğinin sağlanması, çıkabilecek sorunların minimize edilmesi, kısa sürede hayata geçirilebilmesi amacıyla belirlenecek yol haritalarının elde edilmesi ile uygulama aşamasında yapılacak iş ve işlemlerin tanımlanmasıdır.

Afet risklerinden ve yerel zemin sorunlarından kaynaklanacak zararların minimize edilmesi amacıyla; planlama alanının tamamının 1. Derece deprem bölgesi olması, parsel ölçeğinde yapılacak olan jeolojik ve jeoteknik etüt raporlarında gerekli görülen

önlemler alınarak deprem yönetmeliği şartlarına göre uygulama yapılmasını gerekli kılmaktadır.

Hazırlanacak olan 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli İmar Planlarını takiben, imar planı ile sağlanmış olan yapılaşma koşulları doğrultusunda, hak sahiplerinin uygulamaya geçebilecekleri bir model ve yasal taban oluşturulacak olup, bu planların öngördüğü koşullar çerçevesinde hak sahipliği belirleme çalışması yapılması, söz konusu çalışmalar neticesinde ise bir yenilenme sürecinin başlaması hedeflenmektedir.

- **SOSYO – KÜLTÜREL HEDEFLER;**Planlama alanında yaşayanların sağlıklı bir çevreye sahip olmaları amacına yönelik, kentsel hizmetlerin bölgede eşit dağılımı sağlayacak kararlarının getirilmesi hedeflenmektedir.
- **EKONOMİK HEDEFLER;**Alana ilişkin kamu ve kurumların görüşleri doğrultusunda mevcut ve planlanan yatırımların korunması hedeflenmektedir.
- **FİZİKİ MEKANA YÖNELİK HEDEFLER;**Planlama alanında ticaret + konut fonksiyonu ve bunun ihtiyacını karşılayacak donatı ve hizmet alanları ve ulaşım sistemlerinin oluşturulması hedeflenmektedir.
- **YÖNETSEL HEDEFLER;**Hazırlanacak planın uygulanabilir nitelikteki kararlar getirmesi hedeflenmektedir.

4.7.4 Planlama Alanında Mevcut Sorun Ve Potansiyeller

Bağcılar ilçesi Meydanı; aldığı yoğun göç, yaşadığı çarpık kentleşme sonucu yatayda ve dikeyde büyüyen ancak kentleşme kriterlerini sağlayamamış bir durumdayken, özellikle son yıllarda sosyal ve mekansal yatırım kararlarının ivedilikle ele alınması gereken mekan parçalarından biridir. 2007 yılından itibaren çeşitli yatırım kararlarına ve projelere konu olan Bağcılar Meydan'ının, planlama kavramının gerektirdiği bütüncül bakış açısı bağlamında ele alınması ve ilçenin taşımakta olduğu enerjinin yansıyabileceği bir kamusal alan olarak planlanması, projelendirilmesi ve uygulamaların bu bağlamda gerçekleştirilmesi gereken bir önemli bir alandır. Öyle ki, ilçe bugün farklı projelerin geliştiği hem ticaret hem de konut fonksiyonları açısından gerek yatırımcılar gerekse çevre sakinleri tarafından tercih edilen önemli bir alt merkezi konumundadır. Geçen yirmi yıllık sürece bakılarak bugün gelinen noktada ilçenin büyük bir köy görünümünden, yavaş yavaş bir kentsel alan görünümüne geçtiği

izlenmektedir. Sahip olduğu nüfusa ve çevreye kaliteli bir yaşam alanı sunabilme kriterlerinden biri olarak düşünülmesi gereken “kamusal alanlar” ve bunun örnek alanı olarak da “kent meydanları” konusu burada da önem kazanmakta ve eksikliği hissedilmektedir.

Kent meydanlarının taşınması gereken kimlik ve tasarım öğeleri bağlamında yerleşmeler açısından önemli odak noktalarıdır. Planlama alanı bütünü için de aynı endişelerle ve bilimsel doğrularla tasarlanmış ve uygulanmış bir kent meydanının plan bütünlüğü içinde, bir başka değişle ilgili bağlamları da düşünülerek, kurgulanmalı, projelendirilmeli ve uygulanmalıdır. Uygulama süreçleri ve yasal taban gibi belirleyicilerde gerçekçi bakış açıları altında unutulmaması gereken faktörlerdir. Bu sorunlara planlama ve kent yönetimi alanında yaşanan koordinasyon ve yönetsel sistemdeki devamlılık gibi problemler de eklenince projelerin yarım kalması, tamamlanamaması gibi sorunlar da arkadan gelebilmektedir. Sonuçta en önemli kayıp kamunun olmakta, arzu edilen projelere, servis alanlarına, kentsel mekanlara, mekansal kaliteye ulaşamadığı gibi kamusal hizmetin aksaması da en önde gelen problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bağcılar bu anlamda hızla gelişen hem sosyal hem fiziksel yapıya ilişkin olarak geliştirdiği projelerle öne çıkan ilçelerimizden biridir. İlçenin referans noktası olarak değerlendirilmesi gereken planlama alanının yer aldığı “Bağcılar Meydanı” da bu çalışmalar kapsamında dikkatle ele alınması gereken odak noktası olarak değerlendirilmelidir.

4.7.5 Planlama Yaklaşımı

“Bağcılar Meydanı Kentsel Dönüşüm Alanı Kentsel Dönüşüm Planlaması ve Yönetimi” işi ve bu kapsamda yapılan tüm çalışmalar kamu yararının ön planda olduğu bir süreç içerisinde yürütülmesi gerekmektedir. Söz konusu proje, herhangi bir konut yenileme projesi olarak ele alınmayacak olup, Proje alanı; Bağcılar’ın gerek bugün gerekse gelecekte alacağı kimlik ve konum bağlamında sahip olduğu dinamikler ve özellikle de önemli bir destinasyon noktası olarak yorumlanmaktadır. Alanın konum özellikleri ve sahip olduğu gerek yaya gerekse araçlı ulaşım verilerinin yanı sıra “meydan” kavramının ve işlevinin günümüz çağdaş kenti açısından önemi, planlama ve tasarım süreçleri için önemli bir belirleyicidir. Bağcılar Meydanı’nın; bir kamusal alan olarak tasarımı, kentsel odak noktası olarak sinerji yaratması hedeflenen bir

buluşma noktası olması ve kentsel mekan kalitesi endişeleriyle ele alınan ve kurgulanan bir bölge olması ana çıkış noktası olarak kabul edilmiştir. Planlama ilkeleri, dönüşüm strateji ve eylemleri ve tasarım konsept, ilke, karar ve çözümleri de bu doğrultuda üretilecek olan çalışmalardır.

Söz konusu proje, çok boyutlu olarak kurgulanması gereken bir süreç olup; karar alma sürecinde ekonomik belirleyiciler olduğu kadar, sosyal parametreler, kamusal fayda, üstün kamu yararı kavramları ana yönlendiriciler olarak sürecin yapıtaşlarını oluşturmalıdır. Buradan hareketle planlama ve proje model önerisi; bu parametrelerin bilinciyle farklı kavramları gözetip ve bir arada değerlendiren bir bakış açısıyla yapılandırılacaktır. Kentlinin ihtiyacı olduğu alanların, mekânsal kalitesi, ekonomik ömrünü gibi konuları tasarlanmanın gerisine atmayan bir zihniyetle ele alıp, planlama ve dönüşüm çalışmaları meydanın ilkelerini yönlendirecektir.

4.7.6 Planlama Yöntemi

Planlama Alanı Bağcılar ilçesi, Merkez, Sancaktepe, Çınar, Yavuzselim ve İnönü Mahalleleri' nin birleşim noktasında yer alan, çevresi ile birlikte 22 hektar büyüklüğe sahip Bağcılar Meydanı ve Çevresini kapsayan alandır.

Şekil 4.28: Çalışma Alanı Yeri ve Mahalle Sınırları

İzlenen planlama yöntemini ise aşağıdaki gibi gerçekleştirmesi gerekmektedir.

1. Arazi çalışmaları, halihazır harita bilgileri, mülkiyet bilgileri, kadastral durum, sayısal olarak elde edildiğinden planlama çalışmaları da sayısal ortamda sürdürülmesi gerekmektedir.

2. İlgili kurumlara ve Bağcılar Belediye Başkanlığı'na plan hakkında görüş ve öneriler sorulması, bu öneriler doğrultusunda planlama çalışmaları yönlendirilmesi gerekmektedir.

4. İlgili kurum ve kuruluşlardan alınan görüşlerle mevcut yapılaşmanın hangi koşullarda gerçekleştiği ortaya konularak konut-donatı alanları ve yoğunluk kararları mer'i plan doğrultusunda irdelenmesi gerekmektedir.

5. Ulaşım ağı, mevcut ulaşım ilişkileri, eski plan kararları, yeni oluşturulan plan kararları, İlçe Belediyesi'nin önerileri ve mevcut sorunlar dikkate alınarak oluşturulması gerekmektedir.

6. Yoğunluk çalışması için Meri 1/1000 ölçekli Bağcılar İlçesi Uygulama İmar Planları plan kararları ve plan notları dikkate alınması gerekmektedir.

7. Ticaret alanları ve konut alanlarının ihtiyaçları, mevcut gelişme eğilimleri de göz önüne bulundurularak hareket edilmesi gerekmektedir.

Yapılan çalışmalar; bölgenin çevre ve doğal yapı verileri ışığında sağlıklı, donatı alanları yeterli bir yerleşim alanı olarak yeniden düzenleme çalışmalarıdır. Amaç: uygulanabilir, sürdürülebilir, çağdaş planlama ve tasarım ilkelerine uygun bir kentsel mekân üretilmesidir.

Karayolu ulaşım sistemi içinde ulaşılabilir bir yerleşme olan Bağcılar'ın planlanan ve gerçekleşen raylı ulaşım sistemleri ile birlikte ulaşılabilirlik oranının daha da artacağı açıktır. Planlanan raylı ulaşım sistemleri ile ilçede bulunan merkezi iş alanları ve İstanbul'un diğer merkezi iş alanlarıyla da entegrasyonun hedeflendiği görülmektedir. Bu durumun, ilçenin İstanbul genelinde ki önemini de arttıracak bölgeyi önemli bir destinasyon alanı haline getireceği açıktır. Oysa ilçe sakinlerinin, çalışanlarının, ziyaretçilerinin bir araya gelip toplumsallaşma, sosyalleşme gibi faaliyetlerde bulunabileceği kamusal alanların ve özellikle de bu fonksiyonu taşıyacak ana odak noktasının olmayışı ya da yeterli bir çözümlerle henüz kente kazandırılmamış olması da bu bakış açısıyla değerlendirilmelidir. İlçede yaşayanlar tarafından "meydan" olarak tanımlanan Bağcılar Meydanı, mevcut haliyle, yoğun taşıt trafiğinin olduğu kavşak noktalarıdır. Ancak bu alan, kişilerin toplanma, sosyalleşme gibi ihtiyaçlarına cevap

verememesine rağmen kullanıcıları çevreye ve kentin diğer kesimlerine bağlama, aktarma, kenti tanıtmaya özelliklerinden dolayı kentin referans ve odak noktası, konumundadır.

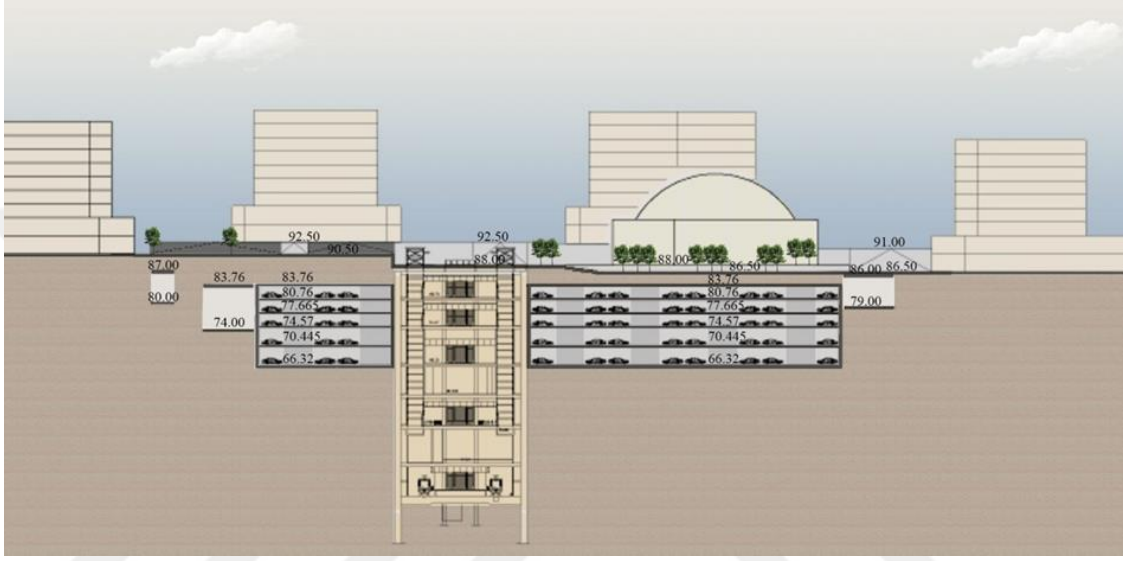
“Bağcılar Meydanı” kent için bir kentsel odak noktası niteliğindedir. Sonuçta kentin bugün geldiği noktada, mekansal kimlik sorunları ana meydan kurgusunun olumsuz yönde etkilediğini görülmektedir. Ulaşım odaklarının bir düğüm noktası olarak da görülen Bağcılar Meydanı bu anlamda ilçeye kazandırılması gerekli olan yeni bir “kent meydanı” olarak kurgulanmalı ve gerçeğinden hareketle planlanmalıdır. Buradan hareketle yeni oluşturulacak olan öneri proje; merkez niteliğinde bir alt bölgenin araçlı ve yaya ulaşımını, çevre bağlantılarını, parklanma / otopark ve farklı ulaşım modları arasında ki transferleri sağlar, diğer taraftan da yoğun konut dokusunu besleyecek, mekânsal kalite ve kullanım kolaylığı sağlayacak tasarım ilkelerine olanak tanıyacak bir vizyon ve içerikte ele alınmalı ve uygulanmalıdır.

Burada iki temel belirleyici mevcuttur. İlki uluslararası planlama, tasarım kabullerinin de desteklediği bir kamusal alan olarak kentsel imaj, görüntü, estetik ve peyzaj değerleri açısından çağdaş kent meydanı tasarım ilkelerine uyulması gerekmektedir. İkincisi ise, çalışma alanında yaşayan nüfusun neredeyse yarısının (%43.64) Bağcılar Meydanı ve çevresinde donatı alanlarının planlanması ve geliştirilmesi talebinde bulunmaktadır.

Kentsel mekanların sahip olduğu kentsel işlevler ve yoğunluklar doğrultusunda uygun ve doğru kullanımı kentsel çevrelere çeşitlilik, kimlik ve nitelik kazandıracaktır. Bireylerin, dolayısıyla toplumların sağlıklı, mutlu, kaliteli yaşamlarını sürdürülebilir kılımlarının temelinde yer alan mekansal kriterlerden biri de iyi çözümlenmiş, estetik ve işlevsel değeri birbirini ötelemeden geliştirilmiş çevresel değer ve kullanımların oluşturulmasıdır. Burada ki kalite özellikle gerekli durumlarda toplanılması gereken bir açık alan niteliğiyle öne çıkan bir başka işlevi “toplanma noktası” olma durumunu kapsamaktadır ki bu da “mekânsal ve işlevsel kalite” kavramını besleyen bir diğer faktör olarak kabul edilebilir.

Sonuç olarak; söz konusu alanda ilk basamağı teşkil eden ve planlama- tasarım ilkesi olarak kabul edilebilecek olan, araçlı ulaşım yüzeylerinin yeraltında çözümlenmesi prensibi, bölgenin gereksinimi olan trafikten arınmış ancak düşey ilişkileri optimum seviyede kurgulanmış bir meydan çözümlenmesini gerekli kılmaktadır. Araçlı ulaşımın hem fiziki olarak hem de ilişkiler, güvenlik, bütünlük gibi pek çok olguyu delerek

sağladığı dolaşım hareketlerini ve bu yapının mekâna kattığı gürültü ve karmaşayı alandan çekerek tamamen yaya bırakılmış, özgür ve erişim kolaylığı sağlanmış bir “kent meydanı” kendi oluşturacağı enerjiyle yeniden üretmek gerek Bağcılar gerekse kent bütünü için red edilemeyecek bir artı değer olarak kazanım sağlayacaktır. Bu yeni vizyon çerçevesinde örgütlenmesi düşünülen meydan çevresinde filizlenmeye başlayacak olan yeni oluşumlar ve dönüşüm hareketleri için de, son derece olumlu etki oluşturacaktır.

Şekil 4.29: Yeraltı Otopark Alanına Ait Kesit

4.7.7 1/1000 Ölçekli Bağcılar Meydanı Kentsel Dönüşüm Alanı Uygulama İmar Planı Alan Hesapları

Hazırlanan 1/1000 ölçekli Kentsel Dönüşüm Uygulama İmar Planında yer alan fonksiyon dağılımları bir tablo halinde aşağıda yer almaktadır. Fonksiyon alanlarına dair alan büyüklükleri, mer’i imar planı ile karşılaştırmalı olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.8: Karşılaştırmalı Fonksiyon Alanı Hesapları

FONKSİYON	ONAYLI PLAN	ÖNERİ PLAN
	ALAN (m ²)	ALAN (m ²)
KONUT ALANLARI	67246.79	-
TİCARET ALANLARI	12107.61	-
KONUT+TİCARET ALANLARI	79354.4	77187.27
DİNİ TESİS ALANI	2533.48	3248.35
PARK+YEŞİL ALANLAR	21684.62	26786.92
MEYDAN (PARK+YEŞİL ALAN)	-	35014.15
TOPLAM PARK YEŞİL ALAN	21684.62	65049.42
SPOR ALANI	-	3167.06
BELEDİYE HİZMET ALANI	2024.72	-
RESMİ KURUM ALANLARI	7335.14	7635.63
ORTAOKUL ALANI	9357.98	4732.96
İLKOKUL ALANI	-	3701.56
EĞİTİM TESİSLERİ TOPLAM	9357.98	8434.52
SOSYO-KÜLTÜREL TESİS ALANI		6068.24
SAĞLIK TESİS ALANI	1374.21	5347.21
TOPLAM DONATI ALANLARI	44310.15	95702.08
TRAFO	-	241.75
YOLLAR	67387.86	46868.9
TOPLAM	22000	220000

BÖLÜM 5

5. SONUÇ

1. Kenti yöneten birimlerin arasındaki yetki karmaşasının ortadan kaldırılmalıdır ve gerekli yasal alt yapının oluşturulması güçlü ve dinamik yönetişimi sağlayacaktır.
2. Bağlantı yolları düzensizliğinin giderilmesi; kent içi ve kent dışı yolların tasarımında ulaşım master planına sadık kalınması gerekmektedir. Kent için tasarlanan ulaşım master planı uzun soluklu olmalıdır. Ulaşım master planı belirli periyotlarda revize edilebilme özelliği taşınmalıdır. Kent içi ulaşım ana planında bağlantı yollarının azaltılması ve anayoldan çıkışların artırılması sonucu yeni bir ikincil yol oluşturulması, yoğun şekilde oluşan trafik sorununu nispeten azaltacaktır. Ana yollar ile bağlantı yolları arasında mutlaka entegre bir yapı oluşturulması gerekmektedir.
3. Araziye uygun projeler; Bağcılar Meydanına yapılan/yapılacak projeler, mahalli idarenin ve yaşayan kentin doğal dokusuna zarar vermemeli bilhassa önünü açmalıdır. Ülkenin gelişmesi adına sabit projelerden sıyrılıp, her projenin uygulanacağı alanda arazi analizlerinin yapılarak bu çıkarımlar sonucunda tamamen o bölgeye kalıcı ve akılcı projeler geliştirilmesi gerekmektedir.
4. Ekonomik kaybın önlenmesi; tasarlanan yol projelerinde gerek yenilenebilir enerjiyi (güneş enerjisi, hidrolik enerji vb.) kullanmak adına, gerekse ekstra oluşabilecek masrafların önüne geçilebilmesi adına, planlama, proje ve uygulama çalışmaları itina ile yapılmalıdır.
5. Bağcılar Meydanının otopark sorununu İBB tarafından yapılan İSPARK 'a ait katlı otoparkla çözüme ulaşıldığı düşünülse de zaman içerisinde merkez bölge içine özel araç girişi artacaktır. Bu sebeple başka bir sorunun daha ortaya çıkmaması adına akan trafiği etkilemeyecek şekilde, yol içi park olanağı olan

yollarda gerekli düzenlemeler yapılarak, Bağcılar Meydanını çevreleyen yol içi otoparklardan maksimum seviyede yararlanılmalıdır.

6. Planlama yapılırken planlamanın gerektirdiği her türlü veri ve analiz çalışması yapılmalıdır.
7. Ortaya çıkan trafik, servis, yeni altyapı ve toplu ulaşım gibi çeşitli ihtiyaçları yapılacak iş ve işlemler göz önünde tutularak yapılmalıdır. Yaya trafiğinin artması, taşıt trafiğinin azaltılması, meydanın daha rahat kullanımını sağlayacaktır.
8. Meydanların çevresine yapılacak yapıların tamamında kapalı otopark düşünülerek tasarlanmalıdır.
9. Bağcılar Meydan merkezinin ticari anlamda hareketlenmesi ve ilçe nüfusunun bu alana yönelmesi amacıyla sivil toplum kuruluşları, ticari odalar ve yerel yönetimlerin koordineli çalışmalar yapması gerekmektedir.
10. Bağcılar Meydan'ına kimlik kazandırabilmek için sosyal tesisler düşünülmelidir.
11. Bağcılar Meydan'ına tasarım çalışmaları yapılırken toplum tarafından kabul görmüş konular dikkate alınmalıdır. Kamu yararı gözetilerek etkinlik ve eğitim çalışmaları yapılmalıdır.
12. Bağcılar Meydan'ına yapılacak her türlü üst ve alt yapı tesislerinde afet tehlikelerinin azaltılması yönünde gerekli tedbirler alınarak projelendirilmelidir.
13. Kamu yararı gözeterek etkinlik ve eğitim çalışmaları yapılmalıdır.
14. Değişen koşullarda hesaba katılarak ve uyum problemlerini ortadan kaldırmaya yönelik disiplinler arası ortak çalışmalar yapılması gerekmektedir.
15. Yenilikçi, esnek ve rekabetçi bir ekonomik yapının oluşturulması için gerekli mekânsal düzenlemelerin yapılmalıdır.
16. Meydan ve çevresindeki yenileme çalışmalarının amacına ulaşabilmesi için gerekli mekânsal düzenlemeler yapılmalı ve bu düzenlemelerde mekânsal uyum ve yaşam kalitesi gözetilmelidir.

17. Bağcılar Meydan'ının çevresinde tasarlanacak olan binaların yapılaşma şartları belirlenirken, insan odaklı kurallar ortaya konulmalıdır.
18. Bağcılar meydan'ında kültürel aktiviteleri paylaşma ihtiyacına yönelik alanlar oluşturulmalıdır
19. Yaya trafiğinin artması, taşıt trafiğinin azaltılması hususu dikkat edilmesi özen gösterilmelidir
20. Meydan kullanıcılarında güvenlik ve rahatlık hissini arttıracak tasarımlara gidilmelidir. Özellikle gece kullanımlarında aydınlatma elemanlarının yeterliliği önem taşımaktadır.
21. Ulaşım master planı ile uygulama imar planının örtüşmesini sağlanması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkar, M. (2006). Kentsel Dönüşüm Üzerine Batı'daki Kavramlar, Tanımlar, Süreçler ve Türkiye. *Planlama Dergisi*, 29-38.
- Alexander, C., & Silverstin, M. (1977). *Oxford University Press*.
- Belediyesi, B. (2019). *Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Arşivi*. İstanbul.
- Belediyesi, B. (2019). *Kentsel Tasarım Müdürlüğü Arşivi*. İstanbul.
- Clark, D. (2003). *Urban World/Global City*. New York: Routledge.
- Çınar Altınçekiç, H. (2000, şubat). Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi,. *İstanbul Metropolü'nde Meydanların Rekreatif İşlev Yönünden Önemi Üzerine Araştırmalar*, 35-36.
- Donatella, C. (1993). *The Market and the City: Square, Street and Architecture in Early Modern Europe (Historical Urban Studies Series)*. Ashgate Yayınevi.
- Hester, R. (1975). *Neighborhood Space*. Dowden, Hutchinson & Ross, PA.
- Gehl, J. (1987). *Life Between Buildings: Using Public Space*. Van Nostrand Reinhold.
- İçli, G. (2011). Kentsel Dönüşümüne İlişkin Sosyolojik Bir Değerlendirme - Denizli Örneği. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1.
- İsbir, E. (2005). "Ünite 2: Kentleşmenin Nedenleri", *Kentleşme ve Çevre Sorunları*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, No.1645.
- Jan, L., & Christopher, M. (2005). *Globalization and Urban Change*. New York: Routledge.
- Kasarda, J. (1985). *Urban Change and Minority Opportunities*, *The New Urban Reality*,. Washington D.C. ABD: Brookings Enstitüsü.
- Kok-Tasan, T. (2004). *Budapeşte, İstanbul ve Varşova: Kurumsal ve Mekânsal Değişim*. HOLLANDA.
- Oktay Çakmaklı, D. (1992). Kentsel Çevrede Mekan ve Kentsel Mekan Kavramlarının İrdelenmesi. *Ytu Yerleşme ve Mimarlık Bilimleri Uygulama Araştırma Merkezi Dergisi*, 7-13.
- Özer, M., & Ayten, M. (2011). "Kamusal Odak olarak Kent Meydanları". Ocak 2011 tarihinde http://www.spo.org.tr/resimler/ekler/66d856ef1a6b02f_ek.pdf adresinden alındı
- Peterson, E. (1985). *Yeni Kentsel Gerçeklik*. Washington D.C.: Brookings Enstitüsü.
- Pınar, P. (2001). Kentsel Yenileme Uygulamalarında Yerel Yönetimlerin Rolü Üzerine. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 255-270.
- Polat, S., & Dostoğlu, N. (2007). Kentsel Dönüşüm Kavramı Üzerine Bursa Kükürtülü ve Mudanya Örnekleri. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 12, 1.
- Selçuk, B., & Aydoğdu, B. (2014). Kentsel Dönüşümün Üzerine Düşünceler Kazanım mı Kyapı mı? *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33 - 53.
- Simonds, J. (1961). *Landscape Architecture*. F.W. Dodge Corporation. New York.
- Şişman, A., & Kibaroglu, D. (2009). "Dünya'da ve Türkiye'de Kentsel. 12. *Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı*. Ankara.

İnternet Kaynakları

URL-1

<http://forum.yapisal.net/sehirciliksehirlesme/17270-kent-meydanlari-planlamasi.html>, Ocak, 2012

URL-2

www.yildiz.edu.tr/~enlil/KPT/DERS2.pdf, Ocak 2012

URL-3

<https://www.yeniasir.com.tr/surmanset/2016/09/01/izmirin-unlu-konak-meydaninin-asil-ismi>

ÖZGEÇMİŞ

1990 yılında İstanbul'da doğdu. 2004 yılında Yeşilbağ ilköğretim okulundan, 2007 yılında Dr. Kemal Naci Ekşi Anadolu Lisesi'nden, 2012 yılında Beykent Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği bölümünden mezun oldu. Bağcılar Belediyesi Kentsel Tasarım Müdürlüğünde 5 yıl ve İmar Müdürlüğünde İnşaat Mühendisi olarak 2 yıldır çalışmaktadır. Orta düzeyde İngilizce bilmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

